

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2018. GODINU

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	5
UKRATKO O CENTRU	7
KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2018. GODINU	8
METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA	9
NAČINI REALIZACIJE	11
POČETNA OBUKA	13
POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU	15
GENERACIJA 2018/2020 – PRVA GODINA.....	16
GENERACIJA 2017/2019 - DRUGA GODINA	18
GENERACIJA 2016/2018 - TREĆA GODINA.....	20
OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U FEDERACIJI BiH	23
KOMPLEMENTARNA OBUKA.....	26
OBUKA ZA STRUČNE SARADNIKE SUDA BIH I USTAVNOG SUDA BIH.....	29
KONTINUIRANA OBUKA	33
PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH TUŽILACA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE	35
PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE	43
EVROPSKO PRAVO.....	49
LJUDSKA PRAVA	50
PROJEKAT:	55
„JAČANJE PRAVOSUDNE EKSPERTIZE O SLOBODI IZRAŽAVANJA I MEDIJA U JUGOISTOČNOJ EVROPI - (JUFREX)“	55
USTAVNO PRAVO	57
KRIVIČNO PRAVO	60
NAPREDNA SPECIJALISTIČKA OBUKA ZA TUŽIOCE PROGRAM OBUKE ZA 2018. GODINU.....	74
MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI	79
PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU.....	83
NAPREDNA OBUKA.....	89
SEMINARI U SARADNJI S OPDAT	90
PROJEKAT: „JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA“ ..	92

FORENZIKA U KRIMINALISTICI I KRIVIČNOM PRAVU TROGODIŠNJI PROGRAM I PLAN OBUKE	96
PREKRŠAJNO PRAVO	100
GRAĐANSKO PRAVO	101
RADNO PRAVO	108
PRIVREDNO PRAVO	110
PORODIČNO PRAVO	116
IZVRŠNO PRAVO	118
UPRAVNO PRAVO.....	121
VANPARNIČNI POSTUPAK	124
OBUKA SUDSKOG I TUŽILAČKOG MENADŽMENTA.....	126
INFORMATIČKE OBUKE	127
ARBITRAŽA	129
POSEBNE TEME	130
PROFESIONALNA ETIKA.....	133
PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA II (2015. – 2018.)	138
UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE.....	143
UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE - HELP PROJEKAT VIJEĆA EVROPE	144
EDUKACIJA EDUKATORA	145
STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU	146
SAVJETOVANJA.....	147
ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI CENTARA ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA U FEDERACIJI BIH, REPUBLICI SRPSKOJ I PRAVOSUDNE KOMISIJE BRČKO DISTRIKTA BIH.....	148
TABELARNI PREGLED SEMINARA	153
PRIJAVNI OBRASCI.....	159

PREDGOVOR

Poštovane/i,

Imam posebnu čast i zadovoljstvo predstaviti Vam Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2018. godinu (u nastavku: Program).

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine svake godine, u okviru svoje zakonske djelatnosti, kreira i realizuje godišnji Program.

Program koji se nalazi pred Vama nastao je kao rezultat vrlo opširnih konsultacija i procjena potreba za obukom sudija i tužilaca. Posebno su konsultirani rukovodioci pravosudnih institucija, sudovi i tužilaštva, zatim Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, kao i sve relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Centar je izvršio konsultacije sa svim međunarodnim organizacijama koje učestvuju u organizaciji stručnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini. Svakako da dobar dio programa proizilazi iz projekata međunarodne zajednice, međunarodnih institucija i organizacija koji se odnose na podršku, saradnju i jačanje pravosudne zajednice u Bosni i Hercegovini, što ima odraza i na edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija.

Neizostavan korak u kreiranju Programa su izvještaji Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine, kao i izvještaji GRECO-a o evaluaciji Bosne i Hercegovine, preporuke Komiteta ministara Vijeća Evrope, Mišljenja Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) te preporuke CEPEJ-a i brojni drugi strateški dokumenti – nacionalni i entitetski, koji za predmet imaju edukaciju pravosuđa. U tom smislu, svi ovi dokumenti su u izradi Programa razmatrani i uvažene preporuke. Podaci o preporukama i njihovim izvorima nalaze se u fus notama za određene edukativne aktivnosti. Značajna su i mišljenja Venecijanske komisije, poput onog iz 2012.godine, „O sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa“, u kojem je istaknuto da su edukacije jedna od rijetkih prilika gdje se susreću sudije i tužioci svih nivoa pravosudne vlasti i iz svih područja Bosne i Hercegovine i na kojima se omogućava diskusija o praksi. Također, istim je Mišljenjem evidentirana potreba za usaglašavanjem sudske prakse, što se, osim edukacija, omogućava i širom dostupnošću sudske prakse i zakonodavstva.

Realizacija Programa prilagođena je u najvećoj mogućoj mjeri finansijskim i drugim mogućnostima Centra, kao i pravosudnih institucija.

Nastojali smo pripremiti nove teme i nove metode, obogatiti sadržaje rada, zastupiti mnoge pravne oblasti, naglasiti i pospješiti teme iz oblasti evropskog prava, ljudskih prava i privrednog prava, aktuelizirati teme i prakse iz građanskog i krivičnog prava, sa akcentom na borbu protiv organiziranog kriminala i

prošireno oduzimanje imovinske koristi; jačanje kapaciteta pravosudnih institucija; zaštite i postupanja sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Uvažavajući sve naprijed navedeno, kao i obaveze prema strateškim dokumentima u Bosni i Hercegovini, kreirali smo Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2018. godinu, koji obuhvata: početnu obuku stručnih saradnika i savjetnika uposlenih u institucijama pravosuđa, obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama FBiH, komplementarnu obuku za stručne saradnike/savjetnike koji su završili trogodišnji Program početne obuke, obuku za stručne saradnike Suda BiH i Ustavnog suda BiH, program početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca u pravosudnim institucijama FBiH, program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, specijalizaciju tužilaca u oblasti borbe protiv organiziranog i privrednog kriminala, korupcije, kibernetičkog kriminala i kontinuiranu obuku sudija i tužilaca, te specijalističke obuke iz oblasti forenzike.

Jedna od značajnih novina Programa je veća posvećenost obukama učenja na daljinu i on line obukama kreiranim u okviru HELP Projekta Vijeća Evrope i Projekta Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, koje će Centar ponuditi nosiocima pravosudnih funkcija tokom 2018. godine. Obuke iz domena ljudskih prava na temu zabrane diskriminacije, zatim rodne teme, obrazloženje presude i krivični postupak protiv pravnih lica dio su on line obuka planiranih za realizaciju tokom 2018. godine.

Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja za 2018. godinu planirano je održavanje 12 edukativnih aktivnosti iz Programa početne obuke, 3 edukativne aktivnosti u okviru obuke za pripravnike u pravosudnim institucijama, 3 edukativne aktivnosti u okviru komplementarne obuke, 3 edukativne aktivnosti u okviru obuke za stručne saradnike Suda BiH i Ustavnog suda BiH, 2 dvodnevne edukativne aktivnosti u okviru programa specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, te više od 130 edukativnih aktivnosti iz programa kontinuirane obuke i 7 savjetovanja: XVII savjetovanje iz krivične oblasti u Neumu, XIII savjetovanje iz građanske oblasti na Jahorini, Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u Neumu, Oktobarski pravnički dani u Banja Luci, XI savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini u Neumu, II savjetovanje iz prekršajne oblasti, kao i Savjetovanje iz porodičnog prava u Mostaru.

Nadamo se da ćete u ponuđenim edukativnim aktivnostima odabrati one koje će Vam pomoći da postizete još bolje rezultate u svom radu.

S poštovanjem,

DIREKTOR
Arben Murtezić

UKRATKO O CENTRU

Sistemska edukacija sudija i tužilaca predstavlja obavezu Bosne i Hercegovine, kojom se osigurava efikasno provođenje kompleksne reforme pravnog sistema: primjena ključnih novih zakona u oblasti materijalnog i procesnog prava, obaveza primjene međunarodnih standarda i normi, izbor sudija i tužilaca i organizacija sudskog i tužilačkog sistema.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (u nastavku: Centar) osnovan je Zakonom o Centru za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 24/02, 40/02, 59/02 i 21/03). Centar je, u skladu sa Zakonom, javna ustanova sa posebnim ciljem i ima svojstvo pravnog lica.

1. Pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira kontinuirano stručno usavršavanje sudija i tužilaca.

2. Prema uputama i pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira nastavu za početnu obuku osoba koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca.

Cilj Centra je da, pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, osigura da se programi edukacije za sudije i tužioce utvrđuju i provode u smislu kriterija otvorenosti, stručnosti i nepristrasnosti, koji čine sastavni dio obavljanja sudske i tužilačke djelatnosti.

Upravni odbor Centra je organ upravljanja i sastoji se od devet članova, predstavnika sudskih i tužilačkih organa, profesionalnih udruženja i istaknutih pravnih stručnjaka. Članove Upravnog odbora proglašava Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Prvi sastav Upravnog odbora imenovan je u septembru 2002. godine.

Centrom rukovodi direktor Centra. Unutrašnju organizaciju Centra čine dva odsjeka: Odsjek za programske i edukativne poslove i Odsjek za finansijske, pravne i opće poslove.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dužna je da osigura godišnji budžet za rad Centra. Centar stiže sredstva i iz subvencija gradova i općina, donacija, poklona domaćih i stranih fizičkih i pravnih lica i međunarodnih organizacija, pozajmica te od naknada za usluge koje Centar obavlja.

Centar treba da osigura stručno usavršavanje u oblasti tumačenja i primjene materijalnih i procesnih zakona, etičkih standarda, najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u oblasti prava, sudske i tužilačke prakse drugih zemalja, te u drugim oblastima koje odredi Upravni odbor Centra.

KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2018. GODINU

PROCES PROCJENE POTREBA ZA OBUKOM

U cilju analize edukativnih potreba, svjesni važnosti kontakata sa predsjednicima sudova, glavnim tužiocima, edukatorima, sudijama, tužiocima, predstavnicima državnih organa, predstavnicima agencija za provođenje zakona, profesionalnim pravničkim asocijacijama i međunarodnim partnerima, u namjeri da ponuđeni programski sadržaji u najvećoj mogućoj mjeri odgovaraju konkretnim potrebama korisnika obuke, Centar kreira programe stručnog usavršavanja za nosioce pravosudnih funkcija.

U namjeri da Program odražava potrebe pravosudne zajednice, Centar je izvršio procjenu potreba pravosuđa za obukom u 2018. godini.

Ispitivanje potreba se provodilo na tri nivoa:

1. Ispitivanje potreba sudija, tužilaca i stručnih saradnika kroz analizu evaluacijskih upitnika, koje učesnici ispunjavaju nakon završenih obuka. U ovom kontekstu su anketirani i edukatori/predavači Centra koji su aktivno učestvovali i dali svoj doprinos pri realizaciji prethodnih programa.
2. Zahtjevi pravosudnih institucija: U ovom slučaju su anketirani rukovodioci pravosudnih institucija.
3. Strateški zahtjevi: Centar je razmatrao zahtjeve za obukom koji proizilaze iz strateških dokumenata. U ovom dijelu su konsultirani Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH i relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine. Također, proces procjene potreba za obukom obuhvatio je i obaveze koje su stavljene pred Centar strateškim dokumentima u oblasti reforme pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

Na osnovu ovako prikupljenih podataka izvršena je analiza procjena potreba pravosuđa u Bosni i Hercegovini, a koja je rezultirala Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja sudija i tužilaca za 2018. godinu.

METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Realizacija Programa je u uskoj vezi s potrebama pravosuđa. Različiti ciljevi obuke i programi obuke zahtijevaju i različite metode obuke.

Jedan od najznačajnijih faktora koncipiranja bilo kog oblika stručnog usavršavanja je sastav ciljne grupe (grupe učesnika). Upravo sastav učesnika direktno utječe na komunikaciju i saradnju u grupi. Prilikom sastavljanja grupe učesnika mora se imati u vidu: nivo iskustva (novoimenovani/iskusni), sudije i/ili tužioci, učesnici iz istih ili različitih sudova/tužilaštava ili regije i hijerarhijski nivo (općinski nivo, kantonalni nivo, vrhovni/entitetski nivo i nivo BiH). Također, pokazalo se da su najefikasnije obuke kada učesnici rade u homogenim grupama (učesnici na istom hijerarhijskom nivou i na istom nivou već postojećeg znanja i iskustva).

Važno je napomenuti da stručno usavršavanje nije učenje iz početka, nego ono predstavlja nadgradnju znanja koja učesnici već imaju te da je uloga edukatora je da *olakša učenje*, odnosno da pospješi proces razumijevanja kod učesnika. Obuku svakako *ne* čini prenošenje cjelokupnog znanja u vremenu koje je na raspolaganju. Pored vještina u prenošenju znanja odraslima edukatori moraju imati temeljno znanje i razumijevanje predmeta o kojem se vodi obuka.

Uzimajući u obzir ljudske resurse Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, budžete pravosudnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, postojeću edukatorsku zajednicu, vrijeme i novac potrebne za kvalitetno planiranje stručnog usavršavanja, u 2018. godini edukacija će biti organizirana u skladu sa sljedećim:

- a) edukacija će se organizirati u formi centralizirane i regionalne obuke;
- b) edukacija će se odvijati u salama i putem elektronskog učenja (e-učenje);
- c) obavezna obuka će trajati 3 (tri) dana minimalno;
- d) specijalistička obuka prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku trajat će 4 (četiri) dana;
Specijalistička obuka bit će realizovana kroz 4 tematske cjeline odnosno 2 dvodnevna seminara. Za ispunjenje uvjeta sticanja certifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke, ne postoji mogućnost kumuliranja drugih seminara iz kontinuirane obuke. Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje certifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.
- e) obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će, u toku prve godine od imenovanja, trajati 8 (osam) dana (od momenta imenovanja do isteka prve godine rada na funkciji sudije/tužioca). Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca

odvijaće se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca koji je usvojilo VSTV BiH i koja je navedena kao sastavni dio ovog Programa, kao posebna obuka za novoimenovane sudije i tužioce.

- f) prijavljivanje sudija i tužilaca na edukativne aktivnosti vršit će isključivo predsjednici sudova i glavni tužiocima. Bilo bi poželjno da novoimenovani sudije i tužiocima tokom prve godine provedu svih osam (8) dana na obukama koje su utvrđene od VSTV-a kao Program za novoimenovane sudije/tužioce.

Centralizirana obuka podrazumijeva obuku koja će biti održana u prostorijama Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH, Sarajevo, ulica Halida Nazečića broj 4. Izuzetno, edukativne aktivnosti, koje se realizovaju u saradnji s međunarodnim organizacijama, povremeno će biti organizirane u drugim objektima (sale hotela, sudova ili tužilaštava).

Regionalna obuka podrazumijeva obuku koja će se realizovati u regionalnim centrima: Bihacu, Mostaru, Zenici i Tuzli. Nastojeći da preduprijedimo finansijske troškove pravosudnih institucija, Centar organizuje regionalnu obuku i preporučuje predsjednicima sudova i glavnim tužiocima da nosioce pravosudnih funkcija, prema pravnim oblastima i referatu na kojem rade, prijavljuju na jednu edukativnu aktivnost u okviru centralizirane obuke i ostale aktivnosti iz regionalne obuke.

Ovakav način izvođenja obuke omogućava razmjenu mišljenja i iskustva između učesnika iz cijele FBiH/BiH i umrežavanje nosilaca pravosudnih funkcija. Na isti način sam Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH je u mogućnosti da više vremena posveti pripremi edukativnih aktivnosti, koja za cilj ima poboljšanje kvaliteta stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u BiH.

Učenje na daljinu (e-učenje) kao vid obuke će tokom 2018. godine u programu Centra biti realizovano kroz dalju dogradnju programa iz bazičnog u napredni oblik.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa pravosudnim institucijama voditi evidenciju o rezultatima realizacije programskih aktivnosti, kao i o učešću svakog sudije/tužioca na konkretnim programskim aktivnostima.

Obuka pripravnika u pravosudnim institucijama nije obavezna obuka. Prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno i zavisi od finansijskih mogućnosti pravosudnih institucija i prijave polaznika od strane rukovodilaca pravosudnih institucija.

Komplementarna obuka namijenjena je stručnim saradnicima/savjetnicima koji su završili trogodišnji program početne obuke, a nisu imenovani na funkciju sudije ili tužioca. Međutim, komplementarna obuka nije obavezna obuka i prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno.

Imajući u vidu potrebu osiguranja viših standarda i kvaliteta obuke sudija i tužilaca, te broj nosilaca pravosudnih funkcija kojima Centar mora osigurati propisanu obaveznu obuku na godišnjem nivou, sugeriramo predsjednicima sudova¹ i glavnim tužiocima kao i nosiocima pravosudnih funkcija da, u skladu sa ovim programom, pohađaju prioritetno onu obuku koja korespondira sa njihovim konkretnim rasporedom u sudu i tužilaštvu i sa referatima iz odgovarajuće pravne oblasti na koju su raspoređeni.

NAČINI REALIZACIJE

Seminari su forme obuke koji imaju funkciju da upoznaju veću grupu polaznika (do 50) sa određenim pravnim institutom ili poslovnom vještinom. Mogu biti instruktivni, koji imaju naglasak na pristup *ex chatedra* i napredni, koji služe za produbljivanje znanja koje su polaznici stekli na nekom ranijem, instruktivnom seminaru, a na kojima se od polaznika može tražiti da aktivnije participiraju u diskusiji.

Radionice predstavljaju obrazovne aktivnosti namijenjene manjem broju polaznika (25 do 30), sa naglaskom na interaktivni pristup i aktivnu ulogu učesnika radionice.

Okrugli stolovi predstavljaju mjesto razmjene ideja, stavova, prijedloga, mišljenja, pitanja i odgovora.

Konferencije su obrazovne aktivnosti u kojima izlagači (ne samo sudije i tužioc) prezentiraju i diskutiraju svoj rad, sastoje se od više kratkih i konciznih prezentacija (trajanje maksimalno 30 minuta), koje obično prati diskusija. Pored prezentacija, konferencije u svom sadržaju također mogu imati panel grupe za diskusiju, okrugle stolove i radionice. Izlaganja mogu dobiti pisanu formu u vidu priloga za zbornik radova sa konferencije.

Savjetovanja predstavljaju obrazovne aktivnosti na kojima se na multidisciplinarni način razmatraju aktuelna pitanja iz jedne ili više srodnih pravnih oblasti.

Učenje na daljinu (e-učenje) je interaktivno učenje online korištenjem elektroničke tehnologije, pohađa se van tradicionalne sale za obuku, u vrijeme i mjestu koje učesniku najviše odgovara uz prethodno zakazani kratki pripremni sastanak u Centru.

---

¹ Mišljenje CCJE br 19. – „O ulozi predsjednika sudova“ navodi: „Stručno usavršavanje i edukacija sudija je često organizovana od centralne institucije te kao rezultat toga, predsjednici sudova često u ovom segmentu imaju ograničenu ulogu. Predsjednici sudova trebaju savjetovati institucije za edukaciju pravosuđa o specifičnim potrebama u edukaciji. Oni su ti koji koriste posebna stečena znanja i ekspertizu. Štaviše, predsjednici imaju važnu ulogu u poticanju sudija da učestvuju u relevantnim edukacijama i da stvore uslove za to.“

POČETNA OBUKA

POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU²

U skladu sa zakonima o centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom VSTV BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, Centri organiziraju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno okončaju Program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz četiri modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.

U 2018. godini provodi se početna obuka za tri generacije polaznika:

- Generacija 2018/2020 (1. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2017/2019 (2. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2016/2018 (3. godina - Moduli I-IV)

Module iz treće godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine i sve module iz 2. godine Programa početne obuke.

Module iz druge godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine Programa početne obuke.

Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Module iz prve godine (generacija 2018/2020) pohađaju stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2017. godine i u 2018. godini do **01. 08. 2018. godine** (nisu bili obuhvaćeni Programom početne obuke za 2017. godinu).

---

² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu.

Također, Poreporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

GENERACIJA 2018/2020 – PRVA GODINA

SEMINAR: MODUL I – NOSIOCI PRAVOSUDNE FUNKCIJE I DRUŠTVO³

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 12. i 13. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2017. godine i u 2018. godini do 01. 08. 2018. godine

Teme seminara:

- Položaj nosilaca pravosudnih funkcija
- Organizacija pravosuđa u BiH
- Profesionalni i etički standardi
- Ravnopravnost spolova unutar pravosudnih institucija

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST⁴

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 02. i 03. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2017. godine i u 2018. godini do 01. 08. 2018. godine

Teme seminara:

- Prethodni postupak
- Pripremno ročište i glavna rasprava
- Aspekti primjene ZPP-a na sporove male vrijednosti
- Alternativno rješavanje sporova
- Sudske odluke

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu, naročito ističući oblast etike.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

⁴ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 05. i 06. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2017. godine i u 2018. godini do 01. 08. 2018. godine

Teme seminara:

- Principi krivičnog postupka
- Istraga

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I VANPARNIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 03. i 04. 12. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2017. godine i u 2018. godini do 01. 08. 2018. godine

Teme seminara:

- Upoznavanje sa podobnošću izvršne isprave
- Postupanje po žalbi i prigovoru - pravni lijekovi u izvršnom postupku
- Odgađanje i obustava izvršenja
- Izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave
- Načela vanparničnog postupka
- Ostavinski postupak

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

Napomena:

U drugoj polovini 2018. godine planirani su seminari prve godine početne obuke. Programom je navedena jedna grupa prve godine. Centar zadržava pravo da, po potrebi, u zavisnosti od broja novoimenovanih stručnih saradnika tokom 2018. godine, formira dvije grupe, odnosno 8 seminara prve godine početne obuke.

GENERACIJA 2017/2019 - DRUGA GODINA

SEMINAR: MODUL I – EVROPSKA KONVENCIJA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA⁵

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 06. i 07. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Evropska konvencija u kontekstu prava garantiranih članovima 5., 6. i 14.
- Ravnopravnost spolova

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 12. i 13. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Pripremno ročište
- Glavna rasprava sa posebnim osvrtom na dokaze
- Mjere osiguranja

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁵ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 26. i 27. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Postupak po optužnici
- Glavni pretres
- Metodologija izrade presude

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I UPRAVNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 14. i 15. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Izvršenje i protivizvršenje
- Vrste izvršenja
- Prethodni upravni postupak
- Ispitivanje upravnog akta

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

GENERACIJA 2016/2018 - TREĆA GODINA

SEMINAR: MODUL I – GRAĐANSKA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 26. i 27. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Metodologija izrade presude u građanskim stvarima
- Uvod presude
- Izreka presude
- Obrazloženje presude
- Jezik sudskih odluka
- Žalbeni postupak i rasprava pred drugostepenim sudom

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II – KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum: 26. i 27. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Redovni i vanredni pravni lijekovi
- Skraćeni krivični postupci

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL III – ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA, MEDIJACIJA I ARBITRAŽA⁶

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 07. i 08. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine..

Teme seminara:

- Konflikt
- Alternativno rješavanje sporova
- Medijacija u BiH
- Pojam i načela postupka medijacije
- Sud i medijacija
- Arbitraža
- Poređenje postupaka rješavanja sporova

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV – NOSIOCI PRAVOSUDNIH FUNKCIJA I DRUŠTVO

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 04. i 05. 06. 2018. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

---

⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa, u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova u i van suda, navodi da je neophodno kvalitativno ih poboljšati. U tom smislu, arbitraža je jedan od mogućih načina poboljšanja mirnog rješavanja sporova i kao takva neophodna u edukaciji pravosuđa.

Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

Teme seminara:

- Općenito o komunikaciji
- Uspostavljanje saradnje i postavljanje pitanja
- Neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje
- Komunikacija u sudnici - transakcioni pristup
- Asertivno komuniciranje, nasuprot pasivnosti i agresivnosti

Edukatorei: stalni edukatori CEST-a

OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U FEDERACIJI BiH⁷

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH u Programu početne obuke i stručnog usavršavanja za 2018. godinu je predvidio obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama u F BiH. Obuka se sastoji od 3 edukativne aktivnosti/seminara na teme:

- Organizacija pravosuđa i etika
- Izabrane teme iz krivične oblasti
- Izabrane teme iz građanske oblasti

Za razliku od stručnih saradnika, koji su obavezni da prisustvuju početnoj obuci, ne postoji utvrđena obaveza ove vrste za pripravnike u pravosudnim institucijama u F BiH, ali smatramo da prisustvovanje pripravnika ovim seminarima je izuzetno korisno za njihov dalji rad i usavršavanje.

SEMINAR: „ORGANIZACIJA PRAVOSUĐA I ETIKA⁸“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 28. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: pripravnici
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Pravosudni sistem u Bosni i Hercegovini, sa osvrtom na reformu pravosuđa i dostizanje demokratskih standarda

---

⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu.

Također, Preporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope br Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) te Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja, dok se u Preporukama istog poglavlja ističe potreba provođenja Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, koje je u 2016.godini usvojio VSTV BiH.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

- Položaj EKLJP u pravnom sistemu BiH
- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije
- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

Cilj seminara: Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.

Metod: predavanja, diskusija
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 09. i 10. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: pripravnici
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Izabrane teme iz materijalnog krivičnog prava
- Izabrane teme iz krivičnog procesnog prava
- Simulacija suđenja

Cilj seminara: Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena krivičnog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.

Metod: prezentacija, praktični rad
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 22. i 23. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: pripravnici
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Izabrani segmenti iz Stvarnog prava i Obligacionog prava F BiH
- Izabrani segmenti iz Građanskog parničnog procesnog prava F BiH (pripremno ročište i glavna rasprava, presuda zbog propuštanja, izrada meritornih sudskih odluka, postupci po pravnim lijekovima, novine u ZPP-u F BiH)
- Odnos građanskog parničnog postupka i građanskog vanparničnog postupka
- Simulacija suđenja

Cilj seminara: Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena građanskog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.

Metod: prezentacija, praktični rad
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

KOMPLEMENTARNA OBUKA⁹

Komplementarna obuka namijenjena je stručnim saradnicima/savjetnicima koji su završili trogodišnji program početne obuke. Međutim, komplementarna obuka nije obavezna obuka i prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno.

SEMINAR: „UGOVORI O PRODAJI U DOMAĆEM I MEĐUNARODNOM PRAVU”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 20. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Međunarodni ugovori o prodaji
- UN Konvencija o međunarodnim ugovorima i primjena na domaćim sudovima
- UNIDROIT principi
- Akreditivi
- Elektronska trgovina

Cilj seminara:

Upoznavanje učesnika sa novinama u međunarodnom privrednom poslovanju i primjeni ugovora o prodaji na međunarodnom tržištu.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

---

⁹ Poreporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

SEMINAR: „POSEBNI VANPARNIČNI POSTUPCI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 21. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme seminara:

- Naknada za potpuno i djelomično eksproprisane nekretnine
- Dioba
- Uređenje međe
- Aktuelna praksa vanparničnog postupka

Cilj seminara: Unaprjeđenje standarda u vanparničnoj oblasti.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „KAZNENA POLITIKA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 21. i 22. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Svrha kažnjavanja
- Kako odrediti visinu kazne
- Pregovaranje o krivnji
- Izmjena odluke o kazni
- Pretvaranje zatvorske kazne u novčanu
- Izvršenje krivičnih sankcija

- Cilj seminara:** Predstaviti aktuelno stanje odmjeravanja, izricanja i izvršavanja krivičnih sankcija u krivičnom postupku u F BiH
- Metod:** predavanje, diskusija
- Edukativni materijal:** materijali edukatora
- Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

OBUKA ZA STRUČNE SARADNIKE SUDA BIH I USTAVNOG SUDA BIH

Projekat "Jačanje pravosuđa Bosne i Hercegovine za evropske integracije", koji sprovodi AIRE centar a finansira Ministarstvo spoljnih poslova Velike Britanije, i koji se sprovodi od aprila 2016. do marta 2019. godine, ima za cilj da doprinese jačanju vladavine prava u BiH u okviru procesa pristupanja EU. Projekat doprinosi otklanjanju slabosti koje je Evropska komisija utvrdila u pravosuđu BiH u svojim Izveštajima o napretku 2015. godine i jačanju kapaciteta Centara za edukaciju sudija i tužilaca F BiH i RS da pruže obuku u oblasti Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Opšti cilj postojećeg projekta je jačanje kapaciteta pravosuđa u Bosni i Hercegovini, a posebno njenih najviših sudova, kako bi se zadovoljili zahtjevi u vezi EU integracija. Međutim, projekat je proširen, i omogućeno je uključivanje i drugih sudova u BiH.

Obuka stručnih saradnika, pravnih savjetnika Ustavnog suda BiH i Suda BiH provodi se pri realizaciji projekta i jednog od njegovih ciljeva - pružiti ciljanu obuku o evropskom pravu ljudskih prava savjetnicima i stručnim saradnicima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, koje provodi AIRE CENTAR iz Londona. Projekat se naročito usredsređuje na primjenu Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) na nacionalnom nivou. Najveća pažnja biti će posvećena najurgentnijim potrebama za obukom u ovoj oblasti stručnih saradnika/savjetnika.

SEMINAR: „NOVINE U PRAKSI EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: juni 2018. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici, stručni savjetnici i pravni savjetnici Ustavnog suda BiH i Suda BiH

Cilj seminara: Pružiti ciljanu naprednu obuku o evropskom pravu ljudskih prava i primjeni Konvencije savjetnicima i stručnim saradnicima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Metod: interaktivni, predavanje i diskusija

Edukativni materijali: materijali edukatora i priručnici AIRE CENTRE LONDON

Edukatori: stalni edukatori CEST-a i AIRE CENTRE LONDON

Aktivnost će biti realizirana u okviru saradnje sa projektom AIRE CENTRE iz Londona i Ambasade Velike Britanije u vezi sa promocijom baze podataka i presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i analizom i primjenom pojedinih članova EKLJP.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika.

SEMINAR: "PRIMJENA PRAKSE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA U POSTUPKU PRED DOMAĆIM SUDOVIMA"

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: maj 2018. godine i novembar 2018. godine

Ciljna grupa: sudije ciljanih sudova i stručni saradnici, stručni savjetnici i pravni savjetnici Ustavnog suda BiH i Suda BiH

Teme: konkretne teme skupova, iz oblasti prakse Evropskog suda za ljudska prava, biće određene 2 mjeseca pre održavanja skupa, u skladu sa sprovedenom analizom potreba sudstva koja navodi teme koje su od posebnog interesa.

Cilj: Cilj seminara jeste unapređenje primjene standarda ESLJP-a u praksi ciljanih redovnih sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.

Metod: interaktivni, predavanje i diskusija

Edukativni materijali: materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP i priručnici AIRE CENTRE LONDON

Edukatore: edukatori AIRE CENTRE LONDON

Aktivnost će biti realizirana u okviru saradnje sa projektom AIRE CENTRE iz Londona i Ambasade Velike Britanije u vezi sa promocijom baze podataka i presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i analizom i primjenom pojedinih članova EKLJP i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika.

„FORUM O NACIONALNOJ INTERPRETACIJI EVROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA“

Mjesto održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Trajanje: bit će naknadno utvrđeno

Datum održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Ciljna grupa: predstavnici Ustavnog suda BiH, VSTV-a, centara za edukaciju sudija i tužilaca, Pravosudne komisije BD BiH

NAPOMENA: Vrijeme, mjesto, teme edukativne aktivnosti za tužioce Tužilaštva Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2018. godine (načelno novembar)

Aktivnost će biti realizirana u okviru saradnje sa projektom AIRE CENTRE iz Londona i Ambasade Velike Britanije.

KONTINUIRANA OBUKA

**PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH TUŽILACA PREMA
PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE**

INSTRUKTIVNI SEMINAR: "ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 24. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Institucije Evropske unije, njihove nadležnosti i funkcije
- Opći aspekti primjene i dejstva Evropskog prava u odnosu na pravo država članica
- Interpretativni učinak prava EU prije članstva
- Uloga i značaj Suda pravde Evropske unije u determinisanju odnosa Evropske unije i trećih zemalja (BiH)

Cilj seminara: Predstaviti učesnicima sistem institucija i pravni sistem EU, te učinak prava EU prije stupanja države u članstvo.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

INSTRUKTIVNI SEMINAR: „FUNDAMENTALNI POSTULATI „STRAZBURŠKOG“ SISTEMA ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA¹⁰“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 25. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

---

¹⁰ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

- Prethodna pitanja (pojam ljudskih prava, evolucija ljudskih prava)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Uvodne napomene; Evropski sud za ljudska prava; Karakter zaštite ljudskih prava garantovanih Konvencijom; Neposredna primjena; Minimalni standardi; Višestrukost zaštite; Supsidijarni karakter)
- Uslovi prihvatljivosti (*admissibility criteria*)
- Rokovi
- Sadržaj aplikacije
- Relevantna domaća praksa i praksa ESLJP

Cilj seminara: Predstaviti sistem zaštite ljudskih prava Vijeća Evrope koji je uspostavila Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Metod: interaktivni, predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP

Edukatore: edukatori CEST-a

SEMINAR: „PROVOĐENJE ISTRAGE I ZAJEDNIČKI ISTRAŽNI TIMOVI¹¹“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 12. i 13. 06. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Osnov i otvaranje istrage
- Planiranje, rukovođenje i nadzor nad istragom (prava i ovlaštenja tužioca i ovlaštenih službenih lica u istrazi)
- Saradnja sa policijom, uključujući koordinaciju i nadzor tužioca nad radom policije tokom istrage, a naročito prilikom dežurstava i kada postoji opasnost od odlaganja
- Prepoznavanje i zakonitost prepoznavanja
- Radnje dokazivanja za koje je potrebno sudsko odobrenje
- Značaj i primjena posebnih istražnih radnji

---

¹¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, Kvalitet pravde – ukazuje na potrebu da se pospeše edukacije koje će omogućiti efikasniji rad na kompleksnim slučajevima. Zajednički istražni timovi stoga su tema koja je neophodna u istraživanju ovakvih slučajeva.

- Sumiranje raspoloživih dokaza i završna analiza
- Posebne istražne radnje (nadležnost, korištenje, koordinacija i upravljanje istražnim aktivnostima ili radnjama, slučajni nalazi i drugo)
- Način izvođenja dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji
- Zakonito prikupljanje dokaza i prigovor zakonitosti dokaza (procedura odlučivanja, sudska praksa)
- Načini formiranja zajedničkih timova i zakonski okviri u Bosni i Hercegovini
- Rukovođenje zajedničkim istražnim timom nakon potpisanog sporazuma o formiranju timova

Cilj seminara: Pospješivanje efikasnosti istrage unaprijeđenjem rukovođenja istražnim timovima i postupkom prikupljanja dokaza.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „MJERE OBEZBJEĐENJA PRISUSTVA OSUMNJIČENOG I NESMETANO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 17. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Poziv, naredba za dovođenje, mjere zabrane, jamstvo i pritvor
- Pritvor nakon potvrđivanja optužnice, pritvor nakon izricanja presude
- Kontrola pritvora (čl. 151. ZKP-a F BiH)
- Obrazloženje rješenja o određivanju i produženju pritvora
- Primjena čl. 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
- Sudska/tužilačka praksa

Cilj seminara: Dijalog o praksi u vezi sa mjerama za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog u Bosni i Hercegovini i pravu na slobodu i sigurnost.

Metod: predavanja, interaktivna diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

RADIONICA: „TEHNIKE IZRADE TUŽILAČKIH AKATA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 06. i 07. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Naredba o sprovođenju/nesprovođenju/obustavi istrage
- Pismena izrada optužnice
- Činjenično stanje u optužnici
- Pravna kvalifikacija krivičnog djela
- Sadržaj optužnice
- Dopuna i izmjena optužnice (razlozi vraćanja optužnice na uređivanje)
- Sporazum o priznanju krivnje
- Žalba
- Tužilačka praksa
- Vježba - izrada tužilačkih akata

Cilj radionice: Unaprjeđenje standarda u izradi tužilačkih akata, usaglašavanje metodologije izrade optužnice i žalbe i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni – radionica
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „VJEŠTINE ZASTUPANJA OPTUŽNICE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 3 dana
Datum održavanja: 02., 03. i 04. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Glavni pretres
- Izuzeci od neposrednog sprovođenja dokaza
- Izmjena optužnice
- Uvodna riječ
- Direktno ispitivanje
- Unakrsno ispitivanje
- Završna riječ

Cilj seminara: Unaprijediti vještine tužilaca prilikom zastupanja.

Metod: predavanja, interaktivna diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „RADNJE DOKAZIVANJA I ZAKONITOST DOKAZA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 09. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Saslušanje svjedoka, uključujući postupanje sa posebnim kategorijama stranaka/svjedoka (npr. maloljetnicima, žrtvama seksualnih delikata i sl.)
- Ispitivanje osumnjičenog
- Uviđaj
- Vještačenje
- Prigovor zakonitosti dokaza-odlučivanje, sudska praksa, upravljanje materijalnim dokazima

Cilj seminara: Cilj seminara je razmotriti pitanja vezana za radnje dokazivanja, te zakonitost dokaza u svim fazama krivičnog postupka kao i unapređenje standarda u krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: predavanja, diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET¹²“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 04. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Koncept nezavisnosti i odgovornosti
- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije
- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

Cilj seminara: Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.

Metod: predavanja, diskusija
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

---

¹² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja, dok se u Preporukama istog poglavlja ističe potreba provođenja Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, koje je u 2016.godini usvojio VSTV BiH.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

SEMINAR: „BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i TCMS¹³“ – OSNOVNA EDUKACIJA

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 11. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Baza sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju
- Uvod u poznavanje TCMS funkcionalnosti za početnike
- TCMS i prateće promjene u tužilaštvu
- Statistički podaci i izvještavanje u TCMS-u
- TCMS u praksi

Cilj seminara: Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod: E-učenje
Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora
Edukatore: Predstavnici CSD-a VSTV-a BiH i IKT stručnjaci

SEMINAR: „UPRAVLJANJE VREMENOM I EFIKASNO OBAVLJANJE RADNIH ZADATAKA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 01. 06. 2018. godine

Ciljna grupa: novoimenovanl ali i drugi zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Osnovni principi upravljanja vremenom
- Planiranje vremena i najčešće greške u organizaciji radnog vremena

---

¹³ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

- Efektivna komunikacija i korištenje tehnologije
- Metode i instrumenti za efikasno upravljanje vremenom
- Određivanje vremenskog okvira za postupanje u pojedinom predmetu – praktični dio
- Efikasno obavljanje radnih zadataka

Cilj seminara: Razvijanje tužilačkih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje tužiocu stoji na raspolaganju.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora,

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE

INSTRUKTIVNI SEMINAR: "ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 24. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Institucije Evropske unije, njihove nadležnosti i funkcije
- Opći aspekti primjene i dejstva Evropskog prava u odnosu na pravo država članica
- Interpretativni učinak prava EU prije članstva
- Uloga i značaj Suda pravde Evropske unije u determinisanju odnosa Evropske unije i trećih zemalja (BiH)

Cilj seminara: Predstaviti učesnicima sistem institucija i pravni sistem EU, te učinak prava EU prije stupanja države u članstvo.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

INSTRUKTIVNI SEMINAR: „FUNDAMENTALNI POSTULATI „STRAZBURŠKOG“ SISTEMA ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA¹⁴“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 25. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika: 20

---

¹⁴ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

Teme:

- Prethodna pitanja (pojam ljudskih prava, evolucija ljudskih prava)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (uvodne napomene, Evropski sud za ljudska prava, karakter zaštite ljudskih prava garantovanih Konvencijom, neposredna primjena, minimalni standardi, višestrukost zaštite, supsidijarni karakter)
- Uslovi prihvatljivosti (*admissibility criteria*)
- Rokovi
- Sadržaj aplikacije
- Relevantna domaća praksa i praksa ESLJP

Cilj seminara: Predstaviti sistem zaštite ljudskih prava Vijeća Evrope koji je uspostavila Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Metod: interaktivni, predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP

Edukatore: edukatori CEST-a

SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET¹⁵“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 04. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Nezavisnost i odgovornost sudija
- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije

---

¹⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja, dok se u Preporukama istog poglavlja ističe potreba provođenja Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, koje je u 2016.godini usvojio VSTV BiH.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

Cilj seminara: Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.

Metod: predavanja, diskusija
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i CMS¹⁶“ – OSNOVNA EDUKACIJA

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 12. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Baza sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju
- Uvod u poznavanje CMS funkcionalnosti za početnike
- CMS i prateće promjene u sudu
- Statistički podaci i izvještavanje u CMS-u
- CMS u praksi

Cilj seminara: Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod: E-učenje
Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora
Edukatore: Predstavnici CSD-a VSTV-a BiH i IKT stručnjaci

---

¹⁶ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

SEMINAR: „PRIPREMA ZA SUĐENJE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 01. 06. 2018. godine

Ciljna grupa: novoimenovane ali i druge zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Upravljanje vremenom i efikasno obavljanje radnih zadaka/planiranje
- Značaj poštivanja zakonskih i sudskih rokova
- Procesne radnje
- Stres menadžment

Cilj seminara: Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju u pripremi za suđenje.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: edukativni materijali pripremljeni od strane edukatora
Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

SEMINAR: „VOĐENJE POSTUPKA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 06. 06. 2018. godine

Ciljna grupa: novoimenovane ali i druge zainteresirane sudije

Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Upravljanje ročištom/pretresom,
- Komunikacija i ponašanje u sudnici
- Odlučivanje o prijedlozima i prigovorima stranaka
- Izrada zapisnika
- Donošenje procesnih odluka
- Postupanje sa posebnim kategorijama stranaka/svjedoka

Cilj seminara: Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju u vođenju postupka.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: edukativni materijali pripremljeni od strane edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

SEMINAR: „DONOŠENJE ODLUKE“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 07. 06. 2018. godine

Ciljna grupa: novoimenovane ali i druge zainteresirane sudije

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Objektivno razmatranje i analiza svih relevantnih činjeničnih i pravnih pitanja
- Ocjena dokaza
- Razlikovanje bitnih od nebitnih činjenica

Cilj seminara: Razvijanje sudijskih vještina misaonog procesa i analize svih važnih činjeničnih i pravnih pitanja kod donošenja sudske odluke.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: edukativni materijali pripremljeni od strane edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

RADIONICA: „PISMENA IZRADA PRESUDE – KRIVIČNA OBLAST“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 08. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 30

Teme:

- Pismena izrada presude (obrazloženje i razumljivost presude)
- Dokazi na kojima se zasniva presuda
- Izricanje i objavljivanje presude
- Pismena izrada presude – praktični primjeri

Cilj seminara: Unaprjeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

RADIONICA: „TEHNIKE IZRADE PRESUDE U GRAĐANSKIM SPOROVIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 10. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije koje rade na građanskom referatu, prikladno za novoimenovane sudije

Planiran broj

učesnika: 25-30

Teme:

- Izrada presude
- Uvod, izreka presude
- Pravo na obrazloženu sudsku odluku
- Obrazloženje presude sa osvrtom na sadržaj
- Pravno izražavanje i jezička pismenost
- Jasno i sažeto iznošenje razloga za činjenične i pravne zaključke
- Razumljivost presude za stranke
- Analiza predmeta koji nisu efikasno okončani zbog nedostataka u presudi
- Specifičnosti izrade drugostepene presude

Cilj radionice: Unaprijeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: moduli metodologije izrade

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

EVROPSKO PRAVO

SEMINAR: "ZAŠTITA TEMELJNIH PRAVA U EU I BIH¹⁷"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 18. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme seminara:

- Povelja o temeljnim pravima EU i njen odnos prema Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i sloboda
- Primjena propisa EU o temeljnim pravima od strane nacionalnih sudova
- Sloboda prometa robe, usluga, kapitala i ljudi u Ustavu BiH, SSP i pravu EU
- Aktuelni izazovi u primjeni Zakona o zabrani diskriminacije u svjetlu prava EU

Cilj: Unaprijediti i produbiti znanja o propisima o ljudskim pravima Evropske unije i analizirati aspekte primjene ovih propisa u BiH prije stupanja u članstvo EU.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

¹⁷ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

LJUDSKA PRAVA

SEMINAR: "ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE¹⁸"

Mjesto održavanja: Teslić, Neum, Trebinje i Mostar
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 22. i 23. 03. 2018. godine (Teslić)
19. i 20. 04. 2018. godine (Neum)
26. i 27. 04. 2018. godine (Trebinje)
24. i 25. 05. 2018. godine (Mostar)

Ciljna grupa: Sudije
Planiran broj učesnika: 40

Teme seminara:

- Prezentacija člana 14. – zabrana diskriminacije; opšti principi i veza sa protokolom 12.
- Diskriminacija zasnovana na nacionalnosti ili nacionalnom porijeklu, rasi, etničkoj pripadnosti, boji, pripadnosti nacionalnoj manjini
- Diskriminacija zasnovana na seksualnoj orijentaciji i seksualnom identitetu
- Argumenti u korist ili protiv slučaja navodne diskriminacije

Cilj seminara: Unaprjeđenje primjene standarda ESLJP-a u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.

Metod: predavanje i diskusija
Edukativni materijal: materijali izlagača, prikaz relevantne prakse
Edukatore: edukatori Vijeća Evrope i edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i RS i Pravosudne komisije BD BiH i organizuje se u okviru saradnje sa Vijećem Evrope u okviru projekta „Jačanje Ombudsmena za ljudska prava u borbi protiv diskriminacije“, koji je dio zajedničke inicijative Evropske unije i Vijeća Evrope pod nazivom „Horizontalni instrument saradnje Evropske unije i Vijeća Evrope s ciljem pružanja podrške Zapadnom Balkanu i Turskoj“

---

¹⁸ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika i iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja prijavljenih nosilaca pravosudnih funkcija.

SEMINAR: "RODNA (NE)RAVNOPRAVNOST – PREDRASUDE I STEREOTIPI"

Mjesto održavanja: Neum
Trajanje: 3 dana
Datum održavanja: april/maj ili septembar/oktobar 2018. godine

Ciljna grupa: Sudije krivičnog referata

Planiran broj učesnika: 15-20

Teme seminara:

- Rodni stereotipi koji mogu podsvjesno uticati na odluke nosilaca pravosudnih funkcija
- Ravnopravnost stranaka u postupku i zaposlenih u pravosudnim institucijama
- Seksualno i rodno uznemiravanje – normativni okvir
- Seksualno i rodno uznemiravanje – oblici i posljedice

Cilj seminara: Upoznavanje sudija krivičnog referata sa rodnim predrasudama u pravosuđu.

Metod: predavanje, praktični rad i diskusija
Edukativni materijal: materijali izlagača, prikaz relevantne prakse
Edukatori: edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa Centrom za pravnu pomoć ženama Zenica i fondacijom „Udružene žene“ Banja Luka i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

RADIONICA: „JEDNAKOST SPOLOVA I ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 08. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: Sudije i tužioci koji rade na predmetima iz oblasti zaštite od nasilja u porodici

Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Primjena Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Slubene novine Federacije BiH“, broj 20/13)
- Jačanje saradnje nosilaca pravosudnih funkcija sa drugim subjektima zaštite kroz multisektorske edukacije
- Primjena Konvencije Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (CAHVIO) – („Službeni glasnik BiH, broj 19/13)
- Nasilje u porodici i zaštitne mjere
- Izricanje obeštećenja u krivičnopravnim postupcima za krivična djela ratnog silovanja
- Primjena Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 32/10)

Cilj radionice: Upoznavanje učesnika sa kompleksnom problematikom nasilja u porodici, uključujući različite vrste nasilja, krug nasilja, te specifičnosti dugotrajnog nasilja. Kroz ovu radionicu učesnici će steći nova znanja korisna u procjeni slučajeva nasilja u porodici, uključujući olakšavajuće i otežavajuće okolnosti.

Metod: interaktivni, uključujući simulaciju suđenja
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatore: edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „ANTI-DISKRIMINACIONO PRAVO: PRIMJERI IZ PRAKSE I PROCESNO DOKAZIVANJE DISKRIMINACIJE¹⁹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 25. i 26. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 50 (25 iz F BiH + 25 iz RS-a i Brčko distrikta)

Teme:

- Diskriminacija i društveni odnosi
- Stereotipi i predrasude
- Oblici diskriminacije: de facto, de iure, otvorena, prikrivena, kolektivna, individualna
- Ispitivanje povrede zabrane diskriminacije i postupak dokazivanja

Cilj seminara: Poboljšanje sudske prakse u slučajevima primjene anti-diskriminacionih mjera i zakona

Metod: predavanje, vježbe s edukatorima

Edukativni materijal: Publikacija o slučajevima rješениh postupaka u slučajevima zabranjene diskriminacije pred sudovima u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji s komentarima

Edukatori: edukatori CEST-a FBiH i edukatori Fondacije „Heinrich Böll Stiftung“

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa njemačkom Fondacijom „Heinrich Böll Stiftung“ i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

---

¹⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je Evropski sud za ljudska prava na osnovu zabrane diskriminacije, u nekoliko slučajeva protiv BiH našao kršenja ovog prava, a da ih je više od 800 pred ovim sudom. Evidentna je, prema ovoj konstataciji, potreba edukacije u ovoj oblasti.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE, GOVOR MRŽNJE I DISKRIMINACIJA POČINJENA NA OSNOVU SEKSUALNE ORIJENTACIJE RODNOG IDENTITETA I SPOLNIH KARAKTERISTIKA²⁰“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 22. i 23. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 15

Teme:

- Zaštita prava LGBTI osoba kroz građansko i krivično pravo Bosne i Hercegovine, sa naglaskom na komparativnu praksu iz regije i pravo EU

Cilj seminara: Upoznavanje pravosudne zajednice sa unaprjeđenjem anti-diskriminacionog i krivičnog zakonodavstva i prakse u oblasti zaštite ljudskih prava sa naglaskom na LGBTI osobe kao marginaliziranu društvenu grupu.

Metod: predavanje, diskusija, analiza slučajeva iz prakse
Edukativni materijal: materijali edukatora, publikacije Sarajevskog otvorenog centra
Edukatori: Edukatori CEST-a FBiH, edukatori Sarajevskog otvorenog centra

Aktivnost će se realizovati u saradnji sa Sarajevskim otvorenim centrom.

Obuka je namijenjena isključivo onim učesnicima (sudijama i tužiocima) koji prethodnih godina nisu prisustvovali obukama na temu „Zaštite prava LGBTI osoba kroz građansko i krivično pravo Bosne i Hercegovine“.

Centar zadržava pravo da uputi poziv samo učesnicima koji ispunjavaju ovaj uslov.

---

²⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je u Federaciji BiH došlo do izmjene zakonodavstva u ovom pogledu, ali i da niko nije procesuiran za dva evidentirana incidenta počinjena po ovom osnovu. Iz ovoga proizilazi jasna potreba o edukaciji nosilaca pravosudnih funkcija i povećanju svijesti i senzibiliteta za ova pitanja u pravosudnoj zajednici.

PROJEKAT:
**„JAČANJE PRAVOSUDNE EKSPERTIZE O SLOBODI IZRAŽAVANJA I
MEDIJA U JUGOISTOČNOJ EVROPI - (JUFREX)²¹“**

Regionalni Projekat Vijeća Evrope i Evropske unije po pitanju primjene člana 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

SEMINAR „PRAVO NA SLOBODU IZRAŽAVANJA - ČLAN 10. EKLJP“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 22. i 23. 02. 2018. godine
13. i 14. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Primjena standarda ESLJP u kontekstu zaštite od klevete
- Primjena standarda ESLJP u kontekstu govora mržnje

Cilj: Unaprjeđenje primjene standarda u kontekstu člana 10. EKLJP.

Metod: Prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse

Edukativni materijal: materijal edukatora, prikaz relevantne prakse

Edukatore: regionalni stručnjaci, edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa regionalnim projektom Vijeća Evrope pod nazivom „Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi“ (JUFREX) u vezi sa analizom i primjenom člana 10. EKLJP i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva

---

²¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“, navodi se da ne postoji efikasna zaštita slobode izražavanja te se preporučuje da je neophodno osigurati efikasnu pravosudnu zaštitu novinara u slučaju prijetnji, kao i procesuirati efikasnije djela počinjena iz mržnje, uključujući i govor mržnje. Projekat će rezultirati povećanjem svijesti u pravosudnoj zajednici i obučanim edukatorima koji će u narednom periodu moći educirati nosioce pravosudnih funkcija.

Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika i iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja prijavljenih nosilaca pravosudnih funkcija.

USTAVNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ KRIVIČNE OBLASTI²²“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 19. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Dopustivost apelacije
- Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b)
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u krivičnoj oblasti
- Incidentalna kontrola ustavnosti

Cilj okruglog stola: Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz krivične oblasti.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

---

²² Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ GRAĐANSKE OBLASTI²³“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 07. 12. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Dopustivost apelacije
- Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b)
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u građanskoj oblasti
- Incidentalna kontrola ustavnosti

Cilj okruglog stola: Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz građanske oblasti.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatore: sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „STAVOVI USTAVNOG SUDA BiH I NJIHOV UTICAJ NA SUDSKU PRAKSU“

Mjesto održavanja: Brčko
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: Naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 30

Teme:

- Dopustivost apelacije
- Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b)

---

²³ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u krivičnoj oblasti
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u građanskoj oblasti
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u upravnoj oblasti
- Apstraktna kontrola ustavnosti
- Incidentalna kontrola ustavnosti

Cilj okruglog stola: Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i njenog uticaja na praksu redovnih sudova u BiH.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatori: predstavnici Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

KRIVIČNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 11. i 12. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 80

Teme:

- Bitne povrede postupka kao razlog za ukidanje prvostepene presude
- Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje
- Praksa Vrhovnog suda FBiH

Cilj okruglog stola: Unaprjeđenje standarda u prvostepenom krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH/Vrhovnog suda FBiH

SEMINAR: „MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ U KRIVIČNIM STVARIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 12. i 13. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Pojam, značaj i pravni izvori međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima i novi instrumenti u ovoj oblasti
- Oblici i izbor oblika prilikom traženja međunarodne krivičnopravne pomoći
- Način komuniciranja sa inostranstvom
- Odnos međunarodnih ugovora i domaćih zakona
- Međusobni odnos međunarodnih ugovora
- Opšti vidovi međunarodne krivičnopravne pomoći

- Postupak ekstradicije osumnjičenog, optuženog i osuđenog lica
- Postupak ustupanja krivičnih gonjenja u inostranstvo
- Postupak priznanja i izvršenja stranih sudskih presuda u krivičnim stvarima
- Evropska Konvencija o međusobnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima sa Protokolima
- Evropska konvencija o ekstradiciji, sa Protokolima (izmjenama i dopunama)
- Evropska konvencija o transferu osuđenih lica
- Evropska konvencija o transferu krivičnih postupaka (preuzimanje i ustupanje)
- Praktična provedba ugovora o izručenju sopstvenih državljana
- Međusobni odnosi Zakona o MPP u krivičnim stvarima i navedenih konvencija, kao i njihovi međusobni odnosi sa bilateralnim ugovorima

Cilj seminara: Upoznati učesnike sa ugovorima/konvencijama koje je Bosna i Hercegovina u ovoj oblasti ratificirala (pristupila) kao i sa novim modalitetima saradnje između država i pružanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE I LJUDSKA PRAVA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 21. i 22. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: Sudije

Planiran broj

učesnika: 40

Teme:

- Određivanje posebnih istražnih radnji – teorija i praksa
- Sudski nadzor nad korištenjem posebnih istražnih radnji
- Zakonitost prikupljenih dokaza
- Posebne istražne radnje u odnosu na pravičan postupak

Cilj seminara: Cilj ove obuke je da se učesnicima prenese znanje o korištenju posebnih istražnih radnji, a u svijetlu Rješenja Ustavnog suda BiH od 1. juna 2017. godine kojim se

proglašavaju odredbe Zakona o krivičnom postupku BiH kojim se uređuje korištenje posebnih istražnih radnji protivustavnim zbog neusklađenosti sa zahtjevima pravičnog postupka (pravo na pravično suđenje). Obuka će sudijama pružiti praktično znanje o tome kako efikasno vršiti nadzor nad provođenjem posebnih istražnih radnji, pritom osiguravajući zaštitu prava i sloboda pojedinca na kojih se mjere odnose.

Metod: studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija.

Edukativni materijal: aktuelne studije slučaja, tj. po mogućnosti interaktivne vježbe koncipirane na osnovu stvarnih predmeta, te propratni materijal. Materijal za obuku će poslužiti za razvoj sveobuhvatnog *Priručnika o krivičnom gonjenju krivičnih djela korupcije, privrednog i organiziranog kriminala*

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH i stručnjaci iz regije

Aktivnost će biti realizovana sa USAID-ovim Projektom pravosuđa u BiH i aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

SEMINAR: „MJERE ZAŠTITE OŠTEĆENOG KAO SVJEDOKA²⁴“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 03. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Položaj/prava oštećenog u krivičnom postupku
- Imovinskopravni zahtjev oštećenog u krivičnom postupku – razlozi za odlučivanje
- Saslušanje oštećenog kao svjedoka u krivičnom postupku

---

²⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ navodi se da je nizak stepen prisustva mjera zaštite žrtava te će ovaj seminar poslužiti povećanju svijesti u pravosudnoj zajednici o potrebi zaštite žrtava i žrtava/svjedoka.

- Zaštita svjedoka u krivičnom postupku

Cilj seminara: Sagledati procesni položaj oštećenog kroz fazu istrage, postupka optuživanja, glavnog pretresa i prava na žalbu. Posebno je važno pitanje zaštite oštećenog od sekundarne viktimizacije žrtve krivičnog djela, te razmotriti mogućnosti osiguranja naknade štete iz državnih fondova ukoliko to nije moguće od učinitelja krivičnog djela.

Metod: predavanja, diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 16. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

Teme seminara:

- Vrste troškova
- Prinudna naplata troškova krivičnog postupka
- Određivanje troškova u prekršajnim predmetima u kojima se primjenjuje ZKP F BiH

Cilj seminara: Unapređenje standarda u prvostepenom krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: prezentacija slučajeva iz prakse i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

OKRUGLI STOL: „UNAPREĐENJE SARADNJI I RAZMJENA ISKUSTAVA U PREDMETIMA NASILJA U PORODICI“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 15. i 16. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: tužioci, tužilački stručni saradnici, sudije prekršajnih odjeljenja i policijski službenici

Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Multisektorska saradnja u krivičnom procesuiranju slučajeva nasilja u porodici
- Supervizija policijskih službenika koji postupaju u slučajevima nasilja u porodici

Cilj okruglog stola: Unapređenje saradnje između nadležnih institucija, te razmjene dobrih praksi i iskustava u krivičnom procesuiranju nasilja u porodici.

Metod: interaktivni, analiza sudskih slučajeva, predavanja i rad u grupama

Edukativni materijali: materijali edukatora

Edukatore: Sudije krivičari - edukatori CEST-a i međunarodni edukatori

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s OSCE Misijom u Bosni i Hercegovini i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

SEMINAR: „PRANJE NOVCA²⁵“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 04. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

---

²⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.3. „Sloboda kapitala i usluga“ i 4.3.2. „Borba protiv pranja novca“ ističe potrebu da se u BiH primjenjuju međunarodni standardi u sprječavanju pranja novca.

Teme seminara:

- Krivična djela pranja novca prema izmjenama Krivičnog zakona Federacije BiH
- Krivična djela po Zakonu o tržištu vrijednosnih papira
- Bankarsko poslovanje s osvrtom na skrbničke banke

Cilj seminara: Unaprijediti znanja o određenim institutima krivičnog materijalnog i krivičnog procesnog prava potrebnim za efikasniji rad na predmetima finansijskog kriminala.

Metod: prezentacija slučajeva iz prakse i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „KORUPCIJA U JAVNIM NABAVKAMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 3 dana

Datum održavanja: 19., 20. i 21. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Planiran broj

učesnika: 25-35

Teme seminara:

- Proaktivne istrage koruptivnih predmeta i predmeta iz oblasti finansijskih prijevara i privrednog kriminala
- Studija slučaja zloupotrebe u javnim nabavkama

Ciljevi seminara:

1. Razvijanje vještina kritičkog razmišljanja i rješavanja problema u vezi sa analizom predmeta i dokazima;
2. Razvijanje vještina vođenja istraga, finansijskih i tužilačkih vještina;
3. Razvijanje vještine rada u udarnim grupama i vještine upravljanja predmetima, uključujući i vještine koje su potrebne za nadziranje, rukovođenje i koordinaciju istraga;
4. Razvijanje najosnovnijeg razumijevanja problema u vezi sa procesuiranjem predmeta zloupotreba u javnim nabavkama.

Metod: prezentacija slučajeva iz prakse i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „JAVNE NABAVKE U BOSNI I HERCEGOVINI – IDENTIFIKACIJA KORUPCIJE U JAVNIM NABAVKAMA“

Mjesto održavanja: Teslić
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 27. i 28. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 30-40

Teme:

- Vrste i odabir postupka javnih nabavki
- Primjena Konkurentskog postupka (mogućnost zloupotreba u odnosu na Otvoreni postupak)
- Primjena direktnog sporazuma
- Vrijednosni razredi
- Primjena aukcije
- Ekonomski najpovoljnija ponuda
- Razlikovanje kvalifikacijskih uvjeta i dokaza od bodovnih
- Metodologija vrednovanja ponuda
- Tehničke specifikacije predmeta ponude
- Rokovi
- Krivična odgovornost u postupcima javnih nabavki

Cilj seminara: Upoznati sudije i tužioce sa postupkom javnih nabavki i koruptivnim rizicima u ovom postupku, te na taj način olakšati uočavanje krivičnih djela korupcije u javnim nabavkama i krivično gonjenje njihovih počinitelja.

Metod: predavanja i diskusija
Edukatore: Stalni stručnjaci Agencije za javne nabavke BiH (u saradnji sa AJN), sudije, tužioci, međunarodni stručnjaci

Napomena:

Aktivnost će biti realizovana sa USAID-ovim Projektom pravosuđa i mrežom ACCOUNT, te kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „VISOKOTEHNOLOŠKI KRIMINAL²⁶“

Mjesto održavanja: Sarajevo, Bihać i Tuzla
Trajanje: dva puta po 2 dana (Sarajevo i Tuzla), 4 dana (Bihać)
Datum održavanja: Sarajevo, 26. i 27. 09. 2018. godine
Bihać, novembar (tačni datumi će se naknadno utvrditi)
Tuzla, 17. i 18. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Zakonska regulativa cyber kriminala – Budimpeštanska konvencija o cyber kriminalu
- Oštećenje računarskih podataka i programa
- Neovlašten pristup zaštićenom sistemu i mreži elektronske obrade podataka
- Vještačenje digitalnih uređaja
- Dokazivanje krivičnih djela cyber kriminala
- Računarska prevara
- Krađa identiteta (pojašnjenja pojmova vezanih za krađu identiteta i prevare, razlika između krađe identiteta i prevare identiteta, istraživanje pet vrsta krađe identiteta/prevara, istraživanje virtualne i internet metode u kojima kompjuterski kriminalci krađu identitet, razvijanje znanja o zločinima koji su počinjeni zbog krađe identiteta/prevara i procesa)
- Cyber terorizam (shvatanje koncepta terorizma)
- Uticaj interneta na organizovani kriminal (razvijanje znanja o organizovanom kriminalu, sticanje uvida u buduću smjer organizovanog kriminala, prepoznavanje i razumjevanje savremenih karakteristika organizovanog kriminala)

Cilj seminara: Upoznavanje sudija i tužilaca s istraživačkim/forenzičkim tehnikama i računarskim kriminalom, sa načinima izvršenja krivičnih djela koji su zbog same prirode savremenih informacionih tehnologija, veoma različiti i sve sofisticiraniji.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

²⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ ističe potrebu za ojačanjem postojećih kapaciteta u borbi protiv cyber kriminala, kao i potrebu dosljedne primjene međunarodnih dokumenata kojima je BiH pristupila.

RADIONICA: „KIBERNETIČKI KRIMINAL - ISTRAGE, IZAZOVI U MODERNOM OKRUŽENJU I PROCESUIRANJE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa: Sudije, tužioci, agencije za provođenje zakona, ovlaštena službena lica, istražitelji

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Izazovi u modernom IT sektoru, istrage i procesuiranje krivičnih djela cyber crime
- Strategije i borba protiv cyber kriminala i cyberom omogućenog kriminala
- Upotreba digitalnih dokaza
- Darknet, tor, torlab, istrage kriptovalute i goggle hacking
- Trgovanje na draknetu, forenzika bitcoina i način upotrebe

Cilj radionice: Jačanje i izgradnja kapaciteta za praktičare krivičnog pravosuđa, borba protiv cyber kriminala i cyberom omogućenog kriminala.

Metod: predavanja, simulacije i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora u okviru o Projektu Izgradnja kapaciteta za praktičare krivičnog pravosuđa, borba protiv cyber kriminala i cyberom omogućenog kriminala u Jugoistočnoj Evropi.

Edukatore: edukatori OSCE-a i Projekta

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH u okviru Projekta Izgradnja kapaciteta za praktičare krivičnog pravosuđa, borba protiv cyber kriminala i cyberom omogućenog kriminala u Jugoistočnoj Evropi.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE²⁷“

Mjesto održavanja: Jahorina
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 12. i 13. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: Sudije, tužioc, stručni saradnici, savjetnici
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Koncept krivičnih djela počinjenih iz mržnje
- Predstavljanje podataka o krivičnim djelima učinjenim iz mržnje u BiH iz monitoring koji provodi OSCE Misija u BiH
- Zakonodavni okvir za procesuiranje krivičnih djela učinjenih iz mržnje u Federaciji Bosne i Hercegovine

Cilj: Cilj ovog okruglog stola je ukazati učesnicima na specifičnosti procesuiranja krivičnih djela počinjenih iz mržnje.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: sudije i tužioc, stalni edukatori Centra

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

²⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je u Federaciji BiH došlo do izmjene zakonodavstva u ovom pogledu, ali i da niko nije procesuiran za dva incidenta počinjena po ovom osnovu. Iz ovoga proizilazi jasna potreba o edukaciji nosilaca pravosudnih funkcija i povećanju svijesti i senzibiliteta za ova pitanja u pravosudnoj zajednici.

Također, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“.

RADIONICA: "RAZLIKOVANJE KRIVIČNOG DJELA TRGOVINE LJUDIMA I KRIVIČNOG DJELA ZAPUŠTANJE ILI ZLOSTAVLJANJE DJETETA²⁸"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 01. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Kvalifikacija djela trgovine ljudima i presuđivanje
- Koordinacija sa drugim službama i organizacijama u toku istrage krivičnog djela trgovine ljudima

Cilj: Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.

Metod: prezentacije i studija slučaja
Edukativni materijal: štampane prezentacije edukatora
Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

---

²⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.5. „Borba protiv organizovanog kriminala“ ističe potrebu multidisciplinarnog pristupa trgovini ljudima, kao i najčešće modalitete izvršenja ovog krivičnog djela.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

Akcionni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučanim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

SEMINAR: "ISTRAGA I PRESUĐIVANJE SLUČAJEVA KOJI UKLUČUJU STRANE TERORISTIČKE BORCE U JUGOISTOČNOJ EVROPI²⁹"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 18. i 19. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci i OSL
Planiran broj učesnika: 20

Teme seminara:

- Fenomen stranih terorističkih boraca
- Strani teroristički borci – međunarodni pravni okvir
- Krivična djela u vezi sa stranim terorističkim borcima
- Istraga krivičnih djela u vezi sa stranim terorističkim borcima
- Ljudska prava i odgovor krivičnog pravosuđa na terorizam

Cilj seminara: Predstaviti domet, strukturu i dinamiku fenomena stranih terorističkih boraca, elemente sadržaja krivičnih djela i istraga u vezi sa stranim terorističkim borcima, te implikacije istraga na ljudska prava, istrage i presuđivanja slučajeva u vezi sa stranim terorističkim borcima.

Metod: prezentacije i studija slučaja
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

²⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. Borba protiv terorizma ističe potrebu saradnje svih aktera u procesu otkrivanja, procesuiranja i osuđivanja ovog oblika kriminaliteta kao i suzbijanja finansiranja terorizma.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturiranog dijaloga od 14. maja 2014.godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Mišljenje br 8. CCJE navodi da obuka sudija mora biti takva da im pruži sva potrebna znanja o razumijevanju terorističkih aktivnosti.

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“

SEMINAR: „ILEGALNA TRGOVINA UMJETNINAMA U BOSNI I HERCEGOVINI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: proljeće 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme seminara:

- Stručna terminologija
- Mreža nacionalnih muzeja
- Zakonske odredbe iz oblasti ilegalne trgovine umjetninama
- Status i kategorizacija pokretnih i nepokretnih kulturnih dobara na nacionalnom i međunarodnom nivou

Cilj seminara: Osnovni cilj je stvaranje uvida u veoma opširnu i relativno neobrađenu tematiku koja se tiče nacionalnog pravnog sistema, ali i regionalnih, evropskih i svjetskih pravnih normi u ovoj oblasti. Također je bitno ostvarivanje saradnje sa profesionalnim licima koja se bave prikupljanjem, čuvanjem i prezentacijom materijalnih ostataka kulturno-historijskog naslijeđa, kao i međusobna razmjena iskustava u cilju afirmacije državno-pravne zaštite kulturno-historijskog naslijeđa.

Metod: prezentacija sa audio-vizuelnim prikazima, upitnik i diskusija

Edukativni materijal: audiovizuelna pomagala, brošure, bilteni, stručna literatura iz predmetne oblasti

Edukatori: stručna lica iz oblasti muzejske teorije i prakse, stručna lica iz regije sa iskustvom na predmetima i istražnim radnjama iz oblasti ilegalne trgovine umjetninama

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Centrom protiv krijumčarenja umjetninama (CPKU) i Ambasdom Republike Francuske u BiH.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA U KRIVIČNOPRAVNOJ TEORIJI I SUDSKOJ PRAKSI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 11. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci (pogodno i za novoimenovane)
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Utvrđivanje uzroka nastanka nekih saobraćajnih nezgoda u saobraćajno-tehničkom i saobraćajno-pravnom smislu
- Krivnja kod krivičnih djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja i tumačenje obilježja ovih krivičnih djela
- Pitanja koja se odnose na saobraćajno vještačenje
- Procesna pitanja

Cilj seminara: Unaprjeđenje efikasnosti sudova i tužilaštava u procesuiranju krivičnih djela protiv sigurnosti javnog prometa.

Metod: predavanja, diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

NAPREDNA SPECIJALISTIČKA OBUKA ZA TUŽIOCE
Program obuke za 2018. godinu

I GRUPA - KORUPCIJA

NAZIV OBUKE: „ZAKONITOST DOKAZA I PRIPREMA OPTUŽNICA - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE“

Trajanje obuke: 2 dana
Termin obuke: 07. i 08. 02. 2018. godine

Teme:

- Standardi prihvatljivosti primjene posebnih istražnih radnji u predmetima korupcije
- Istražni timovi
- Čuvanje i kontrola zakonitosti dokaza
- Pisanje optužnice i standardi dokazivanja - aktuelni izazovi i dobre prakse

Organizatori obuke: CEST FBiH, CEST RS, USAID-ov Projekat pravosuđa u BiH i VSTV-ov Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u BiH

Mjesto održavanja

obuke: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa obuke: tužiocima koji su pohađali dvogodišnji program specijalističke obuke za tužioce (2016-2017) u oblasti korupcije

Metod obuke: studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija

Predavači: stručnjaci iz BiH, regije i svijeta

NAZIV OBUKE: „FINANSIJSKA I FORENZIČKA ISTRAGA I ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI STEČENE KRIVIČNIM DJELOM - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE“

Trajanje obuke: 2 dana
Termin obuke: 10. i 11. 04. 2018. godine

Teme:

- Korupcija u javnom sektoru
- Korištenje revizorskih izvještaja
- Finansijska i forenzička istraga i oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom – aktuelni izazovi i dobre prakse

Organizatori obuke: CEST FBiH, CEST RS, VSTV-ov Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u BiH i USAID-ov Projekat pravosuđa u BiH

Mjesto održavanja

- obuke:** naknadno će se utvrditi
- Ciljna grupa obuke:** tužiocima koji su pohađali dvogodišnji program specijalističke obuke za tužioce (2016-2017) u oblasti korupcije
- Metod obuke:** Studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija
- Predavači:** stručnjaci iz BiH, regije i svijeta

II GRUPA - ORGANIZIRANI I PRIVREDNI KRIMINAL

NAZIV OBUKE: „FINANSIJSKA I FORENZIČKA ISTRAGA I ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI STEČENE KRIVIČNIM DJELOM - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE“

- Trajanje obuke:** 2 dana
- Termin obuke:** 13. i 14. 03. 2018. godine

Teme:

- Privredni kriminal u javnom sektoru
- Korištenje revizorskih izvještaja
- Finansijska i forenzička istraga i oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom

Organizatori obuke: CEST FBiH, CEST RS, VSTV-ov Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u BiH i USAID-ov Projekat pravosuđa u BiH

Mjesto održavanja

- obuke:** naknadno će se utvrditi
- Ciljna grupa obuke:** tužiocima koji su pohađali dvogodišnji program specijalističke obuke za tužioce (2016-2017) u oblasti organiziranog i privrednog kriminala
- Metod obuke:** Studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija

NAZIV OBUKE: „ZAKONITOST DOKAZA I PRIPREMA OPTUŽNICA - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE“

- Trajanje obuke:** 2 dana
- Termin obuke:** 07. i 08. 05. 2018. godine

Teme:

- Standardi prihvatljivosti primjene posebnih istražnih radnji u predmetima korupcije
- Istražni timovi

- Čuvanje i kontrola zakonitosti dokaza
- Pisanje optužnice i standardi dokazivanja - aktuelni izazovi i dobre prakse

Organizatori obuke: CEST FBiH, CEST RS, USAID-ov Projekat pravosuđa u BiH i VSTV-ov Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u BiH

Mjesto održavanja

obuke: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa obuke: tužiocima koji su pohađali dvogodišnji program specijalističke obuke za tužioce (2016-2017) u oblasti organiziranog i privrednog kriminala

Metod obuke: Studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija

III GRUPA - KIBERNETIČKI KRIMINAL

NAZIV OBUKE: „OBLICI PROVOĐENJA ORGANIZIRANOG KRIMINALA PUTEM KORIŠTENJA INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA, UKLJUČUJUĆI DRUŠTVENE MREŽE – IZAZOVI SAVREMENOG DOBA“

Trajanje obuke: 2 dana

Termin obuke: 21. i 22. 02. 2018. godine

Teme:

- Međunarodni standardi i pravni okvir u oblasti nadzora informacija koje se plasiraju putem informacionih tehnologija
- Aktuelni izazovi u provođenju istraga putem korištenja informacionih tehnologija
- Pristup informacijama putem društvenim mrežama u provođenju istraga

Organizatori obuke: CEST FBiH, CEST RS, VSTV-ov Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u BiH, USAID-ov Projekat pravosuđa u BiH

Mjesto održavanja

obuke: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa obuke: tužiocima koji su pohađali dvogodišnji program specijalističke obuke za tužioce (2016-2017) u oblasti kibernetičkog kriminala

Metod obuke: Studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija

NAZIV OBUKE: „ANALIZA, ČUVANJE I KORIŠTENJE ELEKTRONSKIH DOKAZA I MEĐUNARODNA SARADNJA - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE“

Trajanje obuke: 2 dana
Termin obuke: 25. i 26. 04. 2018. godine

Teme:

- Zajednički istražni timovi
- Analiza, čuvanje i korištenje elektronskih dokaza
- Međunarodna saradnja

Organizatori obuke: CEST FBiH, CEST RS, VSTV-ov Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta u BiH, USAID-ov Projekat pravosuđa u BiH

Mjesto održavanja

obuke: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa obuke: tužioci koji su pohađali dvogodišnji program specijalističke obuke za tužioce (2016-2017) u oblasti kibernetičkog kriminala

Metod obuke: Studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija

Napomena:

Napredna specijalistička obuka će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

„AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Trajanje: bit će naknadno utvrđeno

Datum održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Ciljna grupa: Sudije krivičnog i apelacionog odjeljenja Suda BiH

NAPOMENA: Vrijeme i mjesto edukativne aktivnosti za sudije Suda Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2018. godine od strane Suda BiH.

„AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ GRAĐANSKE I UPRAVNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Trajanje: bit će naknadno utvrđeno

Datum održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Ciljna grupa: Sudije krivičnog i apelacionog odjeljenja Suda BiH

NAPOMENA: Vrijeme i mjesto edukativne aktivnosti za sudije Suda Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2018. godine od strane Suda BiH.

„AKTUELNA PITANJA TUŽILAŠTVA BiH“

Mjesto održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Trajanje: bit će naknadno utvrđeno

Datum održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Ciljna grupa: tužioci Tužilaštva BiH

NAPOMENA: Vrijeme, mjesto, teme edukativne aktivnosti za tužioce Tužilaštva Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2018. godine od strane Tužilaštva BiH.

MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI³⁰

SEMINAR: „SISTEM ELEKTRONSKOG PRISTUPA DOKAZIMA MKSJ-a³¹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 22. i 23. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: Pravni savjetnici i istražitelji
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Uvod u dokazni materijal Tužilaštva MKSJ-a (Vrste dokaza; Izvori dokaza; Evidentiranje dokaza – metadata)
- Početak sa radom u EDS-u (Prijavljivanje sa lozinkama; Sigurnost sistema; Izabir pokazatelja)
- Pretraživanje (Stvaranje kriterija pretrage; Pretraga imena, mjesta i događanja; Korištenje filtera; Korištenje komandi)
- Pregled dokumenata (Pregled rezultata pretrage; Navigacija unutar dokumenata; Navigacija među dokumentima)
- Rezultati pretrage u metadatama (Preuzimanje i štampanje dokumenata)
- Druge vrste pretraga (Pretrage po poljima; Pretrage po brojevima; Pretrage po podacima)
- Stvaranje i rad sa složenijim kriterijima pretrage (Dodavanje više filtera; Dodatne komande; Korištenje zagrada; Pretrage velikog volumena)

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: edukatori sa liste OSCE-a i/ili međunarodni edukatori

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta“.

---

³⁰ Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina kao stratešku mjeru predviđa: „Uspostavu programa specijalizirane obuke sudija i tužilaca iz oblasti materijalnih i procesnih zakona vezanih za predmete ratnih zločina, što bi obuhvatilo obuku o praksi MKSJ, kao i praktična iskustva drugih jurisdikcija“

³¹ Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

SEMINAR: „UPRAVLJANJE ILI RUKOVOĐENJE POSTUPKOM³²“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 12. i 13. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Rukovođenje sudskim ročištima i postupkom
- Ovlasti sudije, predsjednika vijeća prema ZKP-ima
- Priprema i rukovođenje glavnim pretresom
- Donošenje odluka tokom glavnog pretresa
- Utvrđene činjenice i uvođenje dokaza (dokumenata)
- Nalaz i mišljenje vještaka
- Pregovaranje o krivnji
- Studija slučaja, hipotetički slučajevi ili igra uloga (Role-Play)

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: edukatori sa lise OSCE-a i/ili međunarodni edukatori

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta“.

---

³² Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

SEMINAR: „PRAVNI KONCEPTI U SLOŽENIM PREDMETIMA“³³

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 10. i 11. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: tužioci Tužilaštva BiH i sudije Suda BiH
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Materijalno pravna pitanja u predmetima ratnih zločina
- Priroda i karakter oružanog sukoba i primjena Ženevske konvencije u postupcima RZ u BiH
- Uzročna veza (nexus): uspostavljanje veze između individualne radnje počinjenja i oružanog sukoba
- Oblici izvršenja krivičnih djela i oblici krivice
- Komandna odgovornost
- Studija slučaja, hipotetički slučajevi ili igra uloga (Role-Play)

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: edukatori sa lise OSCE-a i/ili međunarodni edukatori

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta“.

---

³³ Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

SEMINAR: "SEKSUALNO NASILJE U RATU³⁴"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 15. i 16. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioc i osoblje za podršku svjedocima

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Uvod za seksualno nasilje
- Međunarodno pravo: Pravni instrumenti; Sudska praksa i dostignuća (Optužnice kao zločin protiv čovječnosti, ratni zločin, genocid; Definicija silovanja; Seksualno nasilje; Pristanak i prisila)
- BiH zakon i procedure
- Mjere zaštite svjedoka i podrška svjedoku
- Psihosocijalni aspekti

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje predmeta ratnih zločina.

Metod: Interaktivni

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: edukatori sa lise OSCE-a i/ili međunarodni edukatori

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz Projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta“.

---

³⁴ Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU³⁵

Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj: 7/14 od 29.01.2014. godine - u daljnjem tekstu: Zakon) donosi nove obaveze za pravosuđe u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prema Zakonu, o sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju sudija i tužilaca iz oblasti dječijih prava, prijestupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite, brine se Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i to pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (član 198. stav 1. Zakona). Zakon između ostalog propisuje da Centar osigurava **sudijama i tužiocima** uvjerenja ili certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti prijestupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 198. st 3.).

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine je pripremio Program specijalističke obuke sudija i tužilaca za maloljetnike, koji je usvojio Upravni odbor Centra i na isti je VSTV BiH dalo saglasnost. Realizacija edukativnih aktivnosti počela je u oktobru 2014. godine.

Program specijalističke obuke provodi se u saradnji sa UNICEF-om, koji kroz projekat "Pravda za svako dijete" finansijski podržava realizaciju Programa specijalističke obuke.

Tokom 2018. godine program specijalističke obuke bit će namijenjen sudijama i tužiocima koji na osnovu člana 20. Zakona budu postavljeni za sudiju/tužioca za maloljetnike, a tokom prethodnih godina nisu prošli specijalističku obuku i stekli certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti prijestupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 20. Zakona: „Sudiju postavlja na vrijeme od pet godina opća sjednica suda, a tužioca na vrijeme od 5 godina kolegij tužilaca. Nakon isteka pet godina, sudija, odnosno tužilac može biti ponovo postavljen na istu funkciju“).

---

³⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ u dijelu koji se odnosi na maloljetnike, navodi da je neophodna primjena blažih mjera u odnosu na pritvor, koji je još uvijek najčešća mjera.

Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.4. definišu „... unaprijeđena znanja i vještine za dosljednu primjenu Zakona o zaštiti i postupanju s maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH“

Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.

Program specijalističke obuke obuhvata četiri tematske cjeline:

- Međunarodni standardi u zaštiti maloljetnika i odredbe Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
- Psihologija maloljetnika i krivična djela počinjena na štetu djece
- Alternativne mjere i krivične sankcije
- Restorativna (maloljetnička) pravda

Program specijalističke obuke bit će realizovan kroz obuke u trajanju od dva dana. Tako će prva obuka obuhvatati I i II cjelinu, a druga obuka III i IV cjelinu.

Za ispunjenje uvjeta za sticanje certifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke.

Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje certifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

PROGRAM

I. CJELINA:

MEĐUNARODNI STANDARDI U ZAŠTITI MALOLJETNIKA I ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 03.09.2018. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Međunarodni dokumenti iz oblasti prava djeteta i usklađenost Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku s međunarodnim standardima:
  - a) Međunarodni standardi
  - b) Praksa ESLJP
- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju prema maloljetnim učinocima krivičnih djela:
  - a) Tok postupka prema maloljetnim učinocima krivičnih djela
  - b) Nadležnosti tužioca prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
  - c) Nadležnosti suda prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

Cilj obuke: Upoznavanje sudija i tužilaca s tokom postupka prema maloljetnim učinocima krivičnih djela, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH
Edukatore: stalni edukatori CEST FBiH

II. CJELINA:

PSIHOLOGIJA MALOLJETNIKA I KRIVIČNA DJELA POČINJENA NA ŠTETU DJECE

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 04.09.2018. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Tok postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Psihološki pristup u postupku ispitivanja maloljetnika:
  - a) ispitivanje maloljetnika kao izvršioca krivičnih djela
  - b) ispitivanje maloljetnika kao svjedoka
  - c) saslušanje maloljetnika kao oštećenog
- Zaštita i podrška djece oštećenih i/ili svjedoka u krivičnom postupku

Cilj obuke: Cilj obuke je upoznavanje sudija i tužilaca s novim tokom krivičnog postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom. Sveobuhvatno obraditi psihološki način na koji sudije i tužioci treba da pristupe maloljetnicima s kojima se susreću u krivičnom postupku.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH
Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

III. CJELINA:

ALTERNATIVNE MJERE I KRIVIČNE SANKCIJE³⁶

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 04.10.2018. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Svrha postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima
- Značaj i vrste opservacije i dijagnostike maloljetnika u sukobu sa zakonom
- Instrument procjene i njegova uloga u krivičnom postupku prema maloljetnicima
- Alternativne mjere i sankcije
- Mjere upozorenja
- Odgojne preporuke
- Odgojne mjere
- Načelo oportuniteta
- Maloljetnički zatvor
- Mjere sigurnosti
- Iskustva iz drugih sistema

Cilj obuke: Upoznavanje sudija i tužilaca sa svrhom postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela i alternativnim mjerama i sankcijama koje se mogu izreći prema maloljetnicima.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH.

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

IV CJELINA:

---

³⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ u dijelu koji se odnosi na maloljetnike, navodi da je neophodna primjena blažih mjera u odnosu na pritvor, koji je još uvijek najčešća mjera.

Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.4. definišu „... unaprijeđena znanja i vještine za dosljednu primjenu Zakona o zaštiti i postupanju s maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH“

Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.

RESTORATIVNA (MALOLJETNIČKA) PRAVDA

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 05.10.2018. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Svrha restorativne pravde
- Medijacija
- Imovinskopravni zahtjev i naknada štete
- Iskustva iz drugih sistema
- Praksa ESLJP-a

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

NAPREDNA OBUKA

RADIONICA: „USLOVNI OTPUST SA STUDIJSKOM POSJETOM ZATVORIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 31.05.2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužiocima koji rade na predmetima sa maloljetnicima
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Uvjetni otpust relevantni članovi 43., 163., 178. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
- Obustava izvršenja i zamjena izrečene odgojne mjere
- Ponovno odlučivanje o odgojnim preporukama
- Sudski nadzor nad provedbom mjera ili sankcija
- Saradnja između institucija u postupku procjene i nadzora provedbe mjera ili sankcija
- Posjeta zatvoru za maloljetnike

Cilj radionice: Ukazati na mogućnosti veće primjene uslovnog otpusta, sudski nadzor nad provedbom mjera i sankcija, te posjeta sudija i tužilaca za maloljetnike zatvorskoj instituciji u kojoj borave maloljetnici.

Metod: radionica, studija slučaja i diskusija i posjeta zatvoru za maloljetnike

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH i UNICEF-a

U okviru radionice planirana je posjeta zatvorskoj instituciji za maloljetnike za ciljanu grupu učesnika.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s UNICEF-om u okviru Projekta "Pravda za svako dijete".

SEMINARI U SARADNJI S OPDAT

Edukativne aktivnosti koje se održavaju u saradnji s Ambasdom Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini imaju posebnu proceduru prijavljivanja.

Ova procedura pored ostalog podrazumijeva posebne pozive za prijavu ciljane grupe učesnika za svaku pojedinačnu aktivnost u programu, iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja nosilaca pravosudnih funkcija, te će o svakom seminaru koji se održava u saradnji s Ambasdom SAD u BiH pravosudne institucije biti posebno obaviještene, uključujući dodatne instrukcije za nosioce pravosudnih funkcija.

Sudije Suda Bosne i Hercegovine i tužioce Tužilaštva Bosne i Hercegovine će za seminare koji se održavaju u okviru projekta za razvoj, pomoć i edukaciju tužilaštava u prekomorskim zemljama (OPDAT) kontaktirati direktno Ambasada SAD.

SEMINAR: „TRGOVINA LJUDIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 3 dana
Datum održavanja: 16.-18.05.2018. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioc i policija
Broj učesnika: 30

Teme:

- priroda krivičnog djela trgovine ljudima,
- istražne metode,
- razmjena informacija,
- pregovaranje o krivici/imunitet,
- optužnice,
- sudske odluke

Cilj seminara: unaprijediti sposobnosti sudija, tužilaca i policije da istražuju i procesuiraju organizovane kriminalne grupe koje se bave trgovinom ljudima

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Materijali: prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatore: DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

Napomena:

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „FORENZIČKO RAČUNOVODSTVO“

Mjesto održavanja: Jahorina
Trajanje: 3 dana
Datum održavanja: 26.-28.09.2018. godine

Ciljna grupa: tužioci, policija i porezni istražni inspektori
Broj učesnika: 30

Teme:

- analiza složenih finansijskih evidencija,
- forenzičko računovodstvo,
- svjedočenje vještaka,
- elementi namjere,
- oduzimanje imovine

Cilj seminara: unaprijediti mogućnosti tužilaca, policije i poreznih istražnih inspektora da provode uspješne finansijske istrage i da uspješno izlažu na sudu

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Materijali: prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatori: DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

Napomena:

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

PROJEKAT:
**„JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG
PRAVOSUĐA“**

SEMINAR: „SEKSUALNO NASILJE NAD DJECOM I ODRASLIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo, Banja Luka
Trajanje obuke: 1 dan
Datum održavanja: 15. mart 2018. godine, Sarajevo
22. mart 2018. godine, Banja Luka

Ciljna grupa obuke: tužioci i OSL
Broj učesnika: 30

Teme:

- Krivična djela
- Viktimologija
- Psihološki aspekti
- Priprema optužnice
- Vještačenje
- Međunarodne konvencije

Cilj seminara: Unapređenje znanja i vještina neophodnih za istraživanje i procesuiranje predmeta vezanih za seksualno nasilje, kao i razmatranje trenutnog stanja i prakse u rješavanju ove vrste predmeta.

Metod obuke: predavanje, predstavljanje slučajeva iz prakse, diskusija
Materijali za obuku: Priručnik na temu “Seksualno nasilje nad djecom i odraslima” izrađen od strane udruženja “Zemlja djece” uz podršku VSTVa (Priručnik će biti izrađen do kraja godine)
Predavači: edukatori CEST-a

SEMINAR: "KORIŠTENJE FORENZIČKE NAUKE U KRIVIČNOM POSTUPKU ZA TUŽIOCE I OSL"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje obuke: 1 dan
Datum održavanja: 15. maj 2018. godine

Ciljna grupa obuke: tužioci i OSL
Broj učesnika: 30

Teme:

- Vještačenje i ispitivanje dokaza sa mjesta zločina korištenjem striktno naučnog znanja
- Upoznavanje sa mogućnostima i forenzičkim kapacitetima institucija u BiH koje vrše forenzička ispitivanja, istraživanja i vještačenja u Bosni i Hercegovini

Cilj seminara: Predstavljanje osnovnih informacija o vrstama vještačenja koje se provode u BiH, tehnikama rada, mogućim rezultatima i načinima upotrebe rezultata u krivičnom postupku. Također će se predstaviti institucije koje imaju kapacitete da uspješno djeluju u oblasti forenzičkih vještačenja u BiH.

Metod obuke: predavanje, predstavljanje slučajeva iz prakse, diskusija
Materijali za obuku: vodič o forenzičkim kapacitetima u BiH"
Predavači: edukatori CEST-a

Napomena:

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: "PREGOVARANJE U KRIVIČNOM POSTUPKU"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje obuke: 1 dan
Datum: 17.04.2018. godine

Ciljna grupa obuke: tužioci
Broj učesnika: 30

Teme:

- Uvod u pregovaranje
- Faze pregovaranja
- Priprema za pregovaranje
- Početak pregovaranja
- Komunikacija i govor tijela
- Razmjena informacija i „cjenkanje“
- Savjeti za uspješno pregovaranje
- Postupanje u situaciji protivljenja
- Završetak pregovaranja
- Pregovaranje o priznanju krivice

Cilj seminara: Upoznati učesnike sa osnovnim tehnikama i principima efikasnog pregovaranja kako bi unaprijedili njihove pregovaračke sposobnosti kod sklapanja sporazuma o priznanju krivice.

Metod obuke: Interaktivna radionica

Materijali za obuku: audio i video materijali

Predavači: edukatori CEST-a

Napomena:

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „PROŠIRENO ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi

Datumi održavanja: naknadno će se utvrditi

Trajanje: četiri dvodnevne obuke

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Član 114.a Krivičnog zakona Federacije BiH
- Član 10. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom
- Pojam i razvoj proširenog oduzimanja imovinske koristi u međunarodnom i komparativnom pravu
- Odnos sa redovnim i drugim posebnim postupcima za oduzimanje imovinske koristi

- Mehanizmi zaštite ljudskih prava u ovom području
- Okviri uređenja proširenog oduzimanja u domaćem zakonodavstvu
- Aktuelni stavovi sudske prakse u pogledu obima primjene i dokaznih standarda
- Praktične vježbe za samostalni rad

Cilj seminara: Prikazivanje instituta produženog oduzimanja imovinske koristi, jer su u taj proces uključeni mnogi državni organi i službena lica koji, zajedno čine cjelovit i svrsihodan javni sistem.

Metod: predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

Edukativni materijal: priručnik za praktičare u ovoj oblasti; Smjernice za postupanje pojedinih institucija u postupku za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Edukatore: domaći i međunarodni stručnjaci

Navedene edukativne aktivnosti biće realizovane u saradnji sa Centrom za istraživanje politike suzbijanja kriminalitetu (CPRC).

Napomena:

Za sve četiri edukativne aktivnosti je predviđena posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika.

FORENZIKA U KRIMINALISTICI I KRIVIČNOM PRAVU TROGODIŠNJI PROGRAM I PLAN OBUKE

Analizom dosadašnjeg stanja provedenih obuka iz forenzike u organizaciji Centra, te saradnjom sa forenzičkim institucijama i policijskim agencijama stvorila se potreba kreiranja višegodišnjeg programa stručnog usavršavanja, odnosno specijalizacije nosilaca pravosudnih funkcija u domenu novih tehnologija forenzike i forenzičke nauke u krivičnom pravu.

Program specijalizacije trajat će tri godine, a realizirat će se kroz godišnje programe Centra. Programom je predviđeno da imenovani/prijavljeni nosioci pravosudnih funkcija učestvuju na svim seminarima cjelokupnog trogodišnjeg programa, kako bi u potpunosti završili navedenu obuku. Bilo bi poželjno da rukovodioci pravosudnih institucija imenuju nosioce pravosudnih funkcija za koje smatraju da bi im navedena obuka koristila, u smislu efikasnosti u radu i postupanju, koji bi prisustvovali svim aktivnostima tokom naredne tri godine i tako završili kompletnu obuku.

Trogodišnji plan obuke o forenzici u krivičnom pravu i kriminalistici ima za cilj da sudije, tužioce, stručne saradnike i ovlaštena službena lica upozna sa svim neophodnim informacijama vezanim za određene forenzičke oblasti (balistika, mehanoskopija, biologija – uključujući i DNA analize, hemija, daktiloskopija, dokumenti i rukopisi, mobiteli itd., uključujući i probleme koji postoje). Istovremeno će se analizirati i svi propisi (zakoni i podzakonski akti), koji tretiraju forenziku u najširem smislu riječi. Posebna pažnja biće posvećena dokaznoj snazi pojedinih tragova, kao i problematici izrade nalaza vještačenja, kao i izgledu – formi naredbe za vještačenje. Kroz prokativni pristup /edukatori – učesnici seminara/ analizirat će sve karakteristične teme, te razmijeniti iskustva i stavove, a iz toga će proizaći nedvojbeno kvalitetni zaključci i inicijative (izmjene zakona, podzakonskih akata, procedura, donošenje novih propisa itd.). Učesnici seminara imat će mogućnost usvojiti najvažnije informacije iz različitih forenzičkih oblasti, što će za posljedicu imati kvalitetnije provođenje istraga, veći broj otkrivenih krivičnih djela, lakše razumijevanje forenzičkih nalaza i kvalitetniji rad pri donošenju sudskih i tužilačkih (i policijskih) odluka u različitim fazama istraga ili procesa suđenja.

U nastavku prezentiramo niz seminara koji će u togodišnjem periodu kroz Program početne obuke i stručnog usavršavanja biti realizirani za sudije tužioce i ovlaštena službena lica agencija za provedbu zakona.

Tokom prve godine (2018) planirana je realizacija obuka na teme: Forenzička biologija i Forenzička daktiloskopija.

U drugoj godini obuke (2019) biće realizirane obuke na teme: Forenzička balistika i mehanoskopija; Forenzika dokumenata, rukopisa i mobilna telefonija.

U trećoj godini obuke, odnosno u Programu za 2020. godinu realizirat će se slijedeće teme: Forenzička hemija; Primjenjena forenzika i Forenzika u teoriji i praksi.

Navedene radionice i seminari biće upotpunjene interaktivnim radom učesnika kroz alternativne vježbe, kao i procedure istraživanja lica mjesta krivičnih djela i forenzičko kriminalističke analize specifičnih slučajeva.

Ciljna grupa: sudije, tužioci, stručni suradnici, OSL

FORENZIČKA OBUKA – SEMINARI TOKOM 2018. GODINE

I GODINA (2018)

SEMINAR: “FORENZIČKA BIOLOGIJA”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje obuke: 2 dana
Datum održavanja: 23. i 24. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci, stručni suradnici, OSL

Teme:

- Uvod u forenziku (kriminalističku tehniku)
- Uticaj prirodnih nauka na metode u kriminalistici - forenzici
- Traseologija
- Repetitorijum o tragovima (podjela, pronalazak, značaj itd.)
- Uvod u forenzičku biologiju
- Tragovi ljudskog porijekla
  - Kako nastaju i kako izgledaju tragovi krvi
  - Uvod u analizu uzoraka mrlja krvi
  - Kako i gdje tražiti tragove krvi
  - Zaštita tragova krv
  - Dokumentiranje tragova krvi
  - Prikupljanje tragova krvi
  - Pakovanje tragova krvi
  - Identifikacija tragova krvi
  - Nevidljivi tragovi krvi
  - Određivanje porijekla tragova krvi
  - Određivanje krvne grupe iz tragova krvi
  - Tragovi izlučevina žlijezda usta, nosa, kože i rodnice
  - Tragovi u vezi sa pobačajem i porođajem
  - Mokraća i izmet kao tragovi u kriminalistici - forenzici
  - Dlake i kosa kao tragovi u kriminalistici – forenzici
- Tragovi životinjskog porijekla
- Tragovi biljnog porijekla
- Mikrotragovi biološkog porijekla

- DNA analize (tragovi, način pronalaska, fiksiranja, pakovanja, metode, problemi u radu, miješani uzorci, statistička obrada, tumačenje rezultata, relevantnost tragova itd.)
- Sporni i nesporni tragovi u forenzičkoj biologiji
- Forenzički i kriminalistički značaj DNK analiza
- (Ne)mogućnosti DNK analize
- DNK analize – Interpolov standard – baze podataka (internacionalni nivo – iskustva drugih zemalja)
- Analiza zakona i podzakonskih akata u oblasti DNK analiza
- Prijedlog uputstva za prikupljanje i čuvanje bioloških tragova za forenzičku analizu DNA
- Baze podataka (npr. CODIS)
- Praktični savjeti o administraciji i rukovođenju istragom na mjestu gdje se dogodio zločin
- AIDS i druge opasnosti biološkog porijekla tokom kriminalističke obrade mjesta događaja i obavljanja policijskih poslova
- Program osiguranja kvalitete u serološkom odjelu kriminalističko – forenzičke laboratorije
- Greške prilikom uviđaja u oblasti bioloških tragova
- Analiza praktičnih slučajeva iz domena bioloških tragova
- Naredbe za vještačenja (sadržaj, zakonitost, stručnost, znanstvenost, realnost...)
- Nalazi vještačenja
- Primjeri iz prakse
- Analiza zakona i podzakonskih akata vezanih za DNK analize

SEMINAR: “FORENZIČKA DAKTILOSKOPIJA”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje obuke: 2 dana
Datum održavanja: 12 i 13. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci, stručni saradnici, OSL

Teme:

- Osnovni pojmovi i definicije
- Povijesni razvoj
- Savremene metode kriminalističke registracije i identifikacije
- Registrovanje i identifikacija lica
- Papilarskopska identifikacija
- Osnovne karakteristike crteža papilarnih linija
- Daktiloskopija
- Daktiloskopiranje

- Tragovi papilarnih linija (nastanak, vrste, metode otkrivanja, trajnost tragova, obezbjeđenje i pakovanje predmeta sa papilarnim linijama)
- Kriminalističko tehnička obrada vidljivih papilarnih tragova
- Kriminalističko tehnička obrada latentnih papilarnih tragova (fizičke metode i tehnike izazivanja, fizičko hemijske metode, hemijske metode, metode fiksiranja latentnih papilarnih tragova nakon izazivanja)
- Fotografska obrada fiksiranih papilarnih tragova
- Sporni i nesporni tragovi u daktiloskopiji
- Postupak eliminacije i provjera osumnjičenih osoba
- Heiroskopska i pedoskopska identifikacija
- Tehnika uzimanja otisaka dlana
- Heiroskopska klasifikacija
- Postupak identifikacije lica pomoću crteža papilarnih linija
- Identifikacione karakteristike papilarnih linija – minucije u daktiloskopiji
- Dokazna snaga/značaj tragova papilarnih linija
- Identifikacija lica na osnovu tragova usana
- Greške prilikom uviđaja u segmentu daktiloskopije
- Vještačenje crteža papilarnih linija
- Naredbe za vještačenja (sadržaj, zakonitost, stručnost, znanstvenost, realnost...)
- Primjeri iz prakse

PREKRŠAJNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ PREKRŠAJNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 13. i 14. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Aktuelna praksa u primjeni odredaba Krivičnog zakona i Zakona o krivičnom postupku u prekršajnom postupku
- Zakon o prekršajima u F BiH
- Izvršenje prekršajnih sankcija i mjera propisanih čl.21 ZOP-a
- Odmjeravanje kazni – olakšavajuće i otežavajuće okolnosti
- Prinudna naplata troškova prekršajnog postupka
- „Pranje“ krivičnih djela kroz prekršaje
- Sudska praksa iz oblasti carinskih i poreskih prekršaja
- Zaštita potrošača u prekršajnim postupcima

Cilj okruglog stola: Prezentiranje aktuelne prakse u primjeni Zakona o prekršajima u F BiH.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijal edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

GRAĐANSKO PRAVO

OKRUGLI STOL: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH I KANTONALNIH SUDOVA IZ GRAĐANSKE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 21. i 22. 05. 2018. godine
13. i 14. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Praksa Vrhovnog suda FBiH iz različitih oblasti građanskog prava
- Postupci po pravnim lijekovima sa aktuelnom sudskom praksom Vrhovnog suda Federacije BiH
- Usklađivanje sudske prakse kantonalnih sudova F BiH u građanskoj oblasti
- Praksa Evropskog suda za ljudska prava u građanskim predmetima
- Zaključci panela iz građanske oblasti

Cilj seminara: Razmatranje sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH i kantonalnih sudova kao drugostepenih sudova u građanskom postupku.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ U GRAĐANSKIM STVARIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 16. i 17. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije građanskog referata
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Pravni osnovi (zakoni i međunarodni ugovori) za pružanje međunarodne pravne pomoći
- Pribavljanje informacija i dokumenata iz inostranstva

- Način komuniciranja sa inostranstvom
- Način pisanog komuniciranja sa diplomatko-konzularnim predstavnicima i međunarodnim organizacijama u postupcima pred organima u BiH
- Obavezna forma akata za komunikaciju sa inostranstvom
- Primjena stranog prava na postupke u BiH (posebni slučajevi)
- Način pribavljanja stranog prava u postupcima pred organima u BiH
- Upotreba i važnost stranih isprava u BiH (legalizacija „APOSTILLE“ konvencija)
- Izvršenja stranih sudskih presuda u građanskim stvarima
- Ostvarivanje alimentacionih zahtjeva u inostranstvu

Cilj seminara: Upoznati učesnike sa ugovorima/konvencijama koje je Bosna i Hercegovina u ovoj oblasti ratificirala (pristupila) kao i sa novim modalitetima saradnje između država i pružanja međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „AKTUELNA PITANJA IZ PARNIČNOG POSTUPKA³⁷“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 07. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije općinskih sudova
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Odgovor na tužbu
- Pripremno ročište
- Dokazivanje saslušanjem svjedoka i stranaka

Cilj seminara: Analizirati sporna pitanja koja se javljaju u aktuelnoj praksi građanskog parničnog procesnog prava u F BiH.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

³⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa pohvalno ocjenjuje, u cilju ujednačavanja sudske prakse, aktivniju ulogu Panela za ujednačavanje sudske prakse.

SEMINAR: „PRAVO NA OBRAZLOŽENU SUDSKU ODLUKU U PRAKSI REDOVNIH SUDOVA U BOSNI I HERCEGOVINI U GRAĐANSKOJ OBLASTI“

Mjesto održavanja: Brčko
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 20. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije prvostepenih i drugostepenih redovnih sudova
Planiran broj učesnika: 60

Teme:

- Pravo na pravično suđenje
- Standardi EKLJP u vezi sa pravom na obrazloženu sudsku odluku
- Praksa sudova u BiH u kontekstu ovih standarda
- Kvalitet sudskih odluka
- Pravna sigurnost
- Zaštita prava građana u BiH

Cilj seminara: Pravo na pravično suđenje sadrži garancije nastale kroz praksu Evropskog suda za ljudska prava. Jedan od elemenata ovog prava ustanovio je i pravo na obrazloženu sudsku odluku. Na seminaru će se detaljno analizirati standardi prava na obrazloženu sudsku odluku koji su razvijeni u praksi Evropskog suda za ljudska prava, sa posebnim osvrtom na njihovu primjenu i domet u praksi redovnih sudova u građanskoj oblasti u Bosni i Hercegovini. Ovaj seminar će doprinijeti unapređenju saradnje među najvišim sudskim instancama u Bosni Hercegovini i harmonizaciji sudske prakse u Bosni i Hercegovini, kako bi ona bila ujednačena s evropskim standardima, a čime će se doprinijeti pravnoj sigurnosti svih građana u BiH.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

SEMINAR: „ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE I MEĐUNARODNI STANDARDI KOJI SE ODOSE NA DISKRIMINACIJU³⁸“

Mjesto i datum

održavanja: Sarajevo, 15. 03. 2018. godine
Tuzla, 11. 05. 2018. godine
Bihać, 11. 10. 2018. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 30

Teme seminara:

- Zakon o zabrani diskriminacije
- Oblici diskriminacije
- Tužbe
- Teret dokazivanja

Cilj seminara: Razvijanje senzibiliteta kod učesnika za prepoznavanje i procesuiranje diskriminacije u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatore: sudije, stalni edukatori centara

Aktivnosti će biti realizovane u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

KONFERENCIJA: „PRIMJENA ZAKONA O STVARNIM PRAVIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo, Bihać

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 08. i 09. 05. 2018. godine, Bihać
28. i 29. 11. 2018. godine, Sarajevo

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 50

Teme:

---

³⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je Evropski sud za ljudska prava na osnovu zabrane diskriminacije, u nekoliko slučajeva protiv BiH našao kršenja ovog prava, a da ih je više od 800 pred ovim sudom. Evidentna je, prema ovoj konstataciji, potreba edukacije u ovoj oblasti.

- Stvarna prava u Federaciji BiH sa posebnim osvrtom na etažno vlasništvo i zaštitu prava vlasništva
- Sticanje prava vlasništva i drugih stvarnih prava temeljem povjerenja u zemljišne knjige
- Pravo građenja
- Primjena Zakona o stvarnim pravima s posebnim osvrtom na primjenu prelaznih i završnih odredbi
- Pretvorba prava korištenja, upravljanja ili raspolaganja društvenog vlasništva
- Titulari prava vlasništva na imovini koja je upisana kao državno vlasništvo
- Bračna stečevina
- Zaštita prava vlasništva iz člana 1. Protokola 1 EKLJP u praksi Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Cilj konferencije: Razmotriti aktuelnu praksu u primjeni Zakona o stvarnim pravima u Federaciji BiH i razmjena iskustava.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „ZAKLJUČENJE UGOVORA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 31. 01. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 35

Teme:

- Pojam obligacionog ugovora
- Pretpostavke za zaključenje obligacionog ugovora
- Elektronsko zaključivanje ugovora

Cilj seminara: Analiza problema u sudskoj praksi koji se mogu javiti pri zaključenju ugovora.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „UGOVORI O PRODAJI U DOMAĆEM I MEĐUNARODNOM PRAVU”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 21. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Međunarodni ugovori o prodaji
- UN Konvencija o međunarodnim ugovorima i primjena na domaćim sudovima
- UNIDROIT principi
- Akreditivi
- Elektronska trgovina

Cilj seminara: Upoznavanje učesnika sa novinama u međunarodnom privrednom poslovanju i primjeni ugovora o prodaji na međunarodnom tržištu.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „NAKNADA ŠTETE”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 04. i 05. 06. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Naknada nematerijalne štete
- Naknada nematerijalne štete – ratni zločini
- Naknada štete zbog pogrešnog liječenja
- Naknada štete zbog klevete
- Naknada štete i odgovornost za zagađenje okoliša
- Utvrđivanje visine naknade - vještačenje

Cilj seminara: Predstaviti učesnicima zakonski osnov za naknadu štete, razmotriti sudsku praksu i pitanja harmonizacije postupanja pravosudnih organa u ovoj oblasti, s ciljem unapređenja rada sudova i osiguranja načela jednakosti stranaka pred sudom.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO U PRAKSI SUDOVA³⁹”

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 14. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 35

Teme:

- Mjerodavno pravo za porodične i nasljedne odnose s elementom inostranosti - uticaj prava EU
- Bečka konvencija o međunarodnoj prodaji robe pred sudovima u BiH
- Potrošačka prava u parničnom postupku - materijalnopravni i procesnopravni aspekti pod uticajem prava EU
- Priznanje i izvršenje sudskih odluka u građanskim stvarima

Cilj seminara: Cilj seminara je pomoći učesnicima u prevazilaženju izazova koji se pojavljuju u sudskim postupcima sa elementom inostranosti.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

³⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.7. – Pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima, ističe se potreba da se u pogledu međunarodnog privatnog prava dosljedno provode međunarodni dokumenti kojima je BiH pristupila.

Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

RADNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ RADNIH SPOROVA⁴⁰“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 19. i 20. 04. 2018. godine
20. i 21. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Poseban režim radnih odnosa u zakonodavstvu i praksi u FBiH
- Mobing na radnom mjestu
- Izvršenje po presudama iz radnih odnosa
- Kolektivni ugovori u zakonodavstvu i praksi
- Aktuelna sudska praksa radnih sporova

Cilj okruglog stola: Cilj okruglog stola je razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa radno-pravnim odnosima.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „NOVI PROPISI IZ RADNOG PRAVA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 08. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Novi propisi iz individualnog radnog prava
- Novi propisi iz kolektivnog radnog prava

---

⁴⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, poglavlje 4.1.8. u dijelu koji se odnosi na zapošljavanje i socijalne i zdravstvene politike navodi novo zakonodavstvo u oblasti regulacije radnih odnosa te evidentnu potrebu da se pravosuđe o istim educira.

- Novine u službeničkom pravu

Cilj seminara: Predstavljanje najvažnijih normativnih rješenja u propisima koji reguliraju radno-pravne odnose u F BiH, posebno u svjetlu propisa EU.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

PRIVREDNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ OBLASTI REGISTRACIJE POSLOVNIH SUBJEKATA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 07. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

Teme okruglog stola:

- Osnivanje, povezivanje i prestanak subjekta upisa
- Osnivanje, odnosno prestanak dijela subjekta upisa
- Statusne promjene
- Podaci u vezi sa stečajnim, odnosno likvidacionim postupkom
- Podaci o pokretanju postupka brisanja subjekata registracije

Cilj okruglog stola: Raspraviti sporna pitanja u registraciji poslovnih subjekata, s ciljem harmonizacije sudske prakse.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

SEMINAR: „STEČAJ I LIKVIDACIJA⁴¹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 05. i 06. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

---

⁴¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 3.1. koje se oodnosi na postojanje tržišne ekonomije, navodi da Bosna i Hercegovina, naročito Federacija BiH treba uskladiti postupanje u oblasti stečaja sa međunarodnim standardima, kao i donijeti novo zakonodavstvo (koje je u FBiH u proceduri).

Teme seminara:

- Stečaj – aktuelna pitanja
- Restruktuiranje duga
- Prodaja stečajnog dužnika kao pravnog lica
- Pozicija države u stečajnom postupku
- Aktuelna pitanja izvršnog i stečajnog postupka u kontekstu zaštite razlučnih i izlučnih prava
- Stečaj i intelektualno vlasništvo (fokus na probleme intelektualnog vlasništva u stečajnim postupcima), dodatni fokus na reorganizaciju u stečajnim postupcima
- Provođenje postupka likvidacije u državnim preduzećima

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima tok stečajnog postupka i likvidacije.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

SEMINAR: “ZAKON O ZAŠTITI KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA – PRAVNA REGULATIVA⁴²”

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 06. i 07. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 20

Teme seminara:

- Osnovna načela
- Definicije i izuzeci
- Novine u primjeni ovog Zakona
- Normativni okvir zaštite prava korisnika finansijskih usluga - Direktive EU i uporedno pravo

---

⁴² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.2. koje se odnosi na kretanje radne snage, roba i usluga, navodi se kao značajan podatak da je uspostavljena Institucija Ombudsmana za bankarski sistem u Federaciji BiH te je evidentna potreba da se pravosuđe educira u ovom pogledu.

Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj.

SEMINAR: "ZAKON O ZAŠTITI ŽIRANATA F BiH⁴³"

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 19. i 20. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 20

Teme seminara:

- Normativni okvir i uporedno pravo
- Definicije
- Supsidijarnost jemstva i oslobađanje od obaveze
- Primjena zakona

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj.

---

⁴³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.2. koje se odnosi na kretanje radne snage, roba i usluga, navodi se kao značajan podatak da je uspostavljena Institucija Ombudsmana za bankarski sistem u Federaciji BiH te je evidentna potreba da se pravosuđe educira u ovom pogledu.

Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

SEMINAR: „ULOGA I ZNAČAJ OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM F BiH⁴⁴“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 23. i 24. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 20

Teme seminara:

- Normativni okvir i osnovni zadaci Ombudsmena
- Prava korisnika finansijskih usluga i žiranata prema novoj regulativi
- Praksa i iskustva Ombudsmena

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj.

SEMINAR: „ODGOVORNOST MEĐUSOBNO POVEZANIH DRUŠTAVA U KONCERN ILI HOLDING“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 08. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

---

⁴⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.2. koje se odnosi na kretanje radne snage, roba i usluga, navodi se kao značajan podatak da je uspostavljena Institucija Ombudsmena za bankarski sistem u Federaciji BiH te je evidentna potreba da se pravosuđe educira u ovom pogledu.

Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

Teme seminara:

- Povezana društva
- Primjer Lex Agrokor
- Izvršenje sudskih odluka sudova Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini

Cilj seminara: U bosanskohercegovačkom društvu sve je više sporova sa međunarodnim elementom u privrednom poslovanju. Posebno su interesantni oni koji uključuju odgovornost bosanskohercegovačkih kompanija za dugove koncerna ili holdinga iz drugih država. Ovaj seminar je nastavak edukacije sudija o povezanim društvima, sa posebnim osvrtom na odgovornost povezanih društava kada je u pravni odnos uključen inostrani element.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO U BOSNI I HERCEGOVINI“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: juni 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Registracija žiga u lošoj vjeri
- Djela arhitekture
- Izdavanje dozvola za rad organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava

Cilj seminara: Razmatranje trendova u razvoju intelektualnog vlasništva u BiH, sa posebnim osvrtom na sudsku praksu u BiH.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Seminar će biti organizovan u saradnji sa CLDP-jem i AMUS-om.

SEMINAR: „TRŽIŠTE VRIJEDNOSNIH PAPIRA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 05. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Nadležnosti Komisije za vrijednosne papire
- Mjenica
- Ostali vrijednosni papiri
- Akcije i akcionarstvo

Cilj seminara: Upoznati sudije sa strukturom tržišta kapitala i funkcionisanjem istog.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

PORODIČNO PRAVO

OKRUGLI STOL: "AKTUELNA PITANJA IZ PORODIČNOG PRAVA"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 14 .05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme seminara:

- Bračna stečevina
- Alimentaciona potraživanja sa inostranim elementom
- Najbolji interes djeteta
- Međunarodna otmica djeteta od strane roditelja

Cilj okruglog stola: Razmjena iskustava i aktuelizacija pitanja iz oblasti porodičnog prava.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: "IZABRANI SEGMENTI IZ RODITELJSKOG I STARATELJSKOG PRAVA"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 29. 10. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije porodičnog i vanparničnog referata
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Standard najbolji interes djeteta
- Pojam, karakteristike, vrste, zakonske pretpostavke i posljedice usvojenja
- Ostvarivanje roditeljskog staranja u slučaju odvojenog/zajedničkog života roditelja
- Oduzimanje roditeljskog staranja i prava roditelja da živi sa djetetom
- Evropska konvencija o usvojenju
- Konvencija o pravima djeteta, UN 1989. godine

Cilj seminara: Analizirati određene segmente roditeljskog staranja, posebno primjenu standarda najboljeg interesa djeteta.

Metod: predavanja

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

IZVRŠNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ IZVRŠNOG POSTUPKA⁴⁵“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 18. i 19. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije izvršnog referata
Planiran broj učesnika: 40 učesnika

Teme:

- Izvršni postupak na temelju notarskih isprava (pokretnine-nekretnine)
- Prodaja osnivačkih udjela u privrednom društvu prema Zakonu o izvršnom postupku
- Izvršenje na dionici i osnivačkom udjelu društva
- Izvršenje na nekretninama i izvršenje na suvlasničkom dijelu
- Izvršenje na nepokretnosti s posebnim osvrtom na član 113. Zakona o izvršnom postupku
- Izvršenje na pokretnim stvarima na kojima je upisano pravo zaloge a stvar je otuđena
- Mjenica – sudska praksa
- Prodaja nekretnina - sporna pitanja
- Prigovor trećeg lica

Cilj okruglog stola: Cilj okruglog stola je razmotriti sporna pitanja u praksi.

Metod: predavanja, rad na praktičnim primjerima i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatore: sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

---

⁴⁵ U Izvještaju Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 3.1. koje se odnosi na postojanje tržišne ekonomije, navodi se da je procenat izvršenja zabrinjavajuće mali, sam postupak neefikasan i da je potrebno napredovati u tom pogledu.

OKRUGLI STOL: „PRODAJA NEPOKRETNOSTI I NAMIRENJE TRAŽITELJA IZVRŠENJA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 05. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije izvršnog referata
Planiran broj učesnika: 30 učesnika

Teme:

- Treća prodaja nepokretnosti
- Odluka Vrhovnog suda F BiH o spornom pitanju 20 0 Ip 010124 17 Spp od 10. 4. 2017. godine
- Novije odluke Ustavnog suda BiH u vezi sa namirenjem tražitelja izvršenja
- Sporna pitanja nakon odluka Ustavnog suda BiH i Vrhovnog suda F BiH

Cilj okruglog stola: Cilj okruglog stola je razmotriti sporna pitanja u praksi.

Metod: predavanja, rad na praktičnim primjerima i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatore: sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „KOMUNIKACIJA SUDIJA – SUDSKI IZVRŠITELJ I ULOGA SUDSKOG IZVRŠITELJA – PREDNOSTI I NEDOSTACI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 28. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije, stručni saradnici izvršnog referata i sudski izvršitelji
Planiran broj učesnika: 50 učesnika

Teme:

- Komunikacija sa aspekta sudije – prakse sudova
- Komunikacija sa aspekta sudskog izvršioca
- Uloga sudskog izvršioca prema važećim propisima zakona o izvršnom postupku u F BiH i RS

Ciljevi seminara:

- Usaglašeni pravci reforme izvršnog prava u Bosni i Hercegovini;
- Usvojiti nova znanja i ponuđena rješenja problema radi ujednačavanja prakse u izvršnom postupku;
- Razmjeniti iskustva koje sudski izvršitelji, imaju radeći na terenu i dobiti upute od strane sudija na koji način primjenjivati Zakon o izvršnom postupku

Metod: predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora i Praktikum za sudske izvršioce

Edukatori: sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „RAD SUDSKIH IZVRŠITELJA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 11. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije, stručni saradnici izvršnog referata i sudski izvršitelji

Planiran broj

učesnika: 30 učesnika

Teme:

- Izvršenje na pokretnim stvarima
- Izvršenje radi naplate novčanih potraživanja
- Rad sudskih izvršitelja na terenu – praktični primjeri

Ciljevi seminara:

- Usaglašeni pravci reforme izvršnog prava u Bosni i Hercegovini;
- Usvojiti nova znanja i ponuđena rješenja problema radi ujednačavanja prakse u izvršnom postupku;
- Razmjeniti iskustva koje sudski izvršitelji, imaju radeći na terenu i dobiti upute od strane sudija na koji način primjenjivati Zakon o izvršnom postupku

Metod: predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora i Praktikum za sudske izvršioce

Edukatori: sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

UPRAVNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ UPRAVNE OBLASTI⁴⁶“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 12. 03. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije Suda Bosne i Hercegovine – upravni referat i predstavnici relevantnih institucija nadležnih za prvostepene upravne postupke

Planiran broj učesnika: 30

Teme:

- Javne nabavke
- Pravo konkurencije
- Zakon o strancima
- Mobing
- Naknada štete kod kršenja Zakona o zaštiti ličnih podataka

Cilj okruglog stola: Razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa upravnim sporovima za koje je nadležan Sud Bosne i Hercegovine.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

---

⁴⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.6. koje se odnosi na javne nabavke, ističe se značaj prava na pravni lijek koje je putem zakona osigurano pred Sudom BiH protiv odluka Agencije za javne nabavke. Također se navode novi opći akti kojima je postupak definisan te je logična potreba sa se sudije Suda BiH u ovom pogledu educiraju i razmjenjuju iskustva uz očuvanje sudske neovisnosti.

OKRUGLI STOL: "PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH I KANTONALNIH SUDOVA⁴⁷"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 24. i 25. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije koje rješavaju upravne sporove u F BiH
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Aktuelna pitanja iz stambene oblasti
- Aktuelna pitanja iz poreske oblasti
- Aktuelna pitanja iz socijalnog prava
- Aktuelna pitanja iz građevinskog prava

Cilj okruglog stola: Razmjena iskustava i ujednačavanje sudske prakse u upravnoj oblasti

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

OKRUGLI STOL: „UPRAVNI SPOROVI KOJI SE ODNOSI NA JAVNE NABAVKE – SUDSKA PRAKSA SUDOVA U BiH“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Dana trajanja: 2 dana
Datum održavanja: 16. i 17. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije upravnog referata
Planiran broj učesnika: 30

Teme:

- Pokretanje upravnog spora u slučajevima javnih nabavki
- Nezakonitosti utvrđene kroz upravni spor
- Odlučivanje upravnog tijela suprotno odredbama Zakona o javnim nabavkama
- Primjena direktnog sporazuma

---

⁴⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa pohvalno ocjenjuje, u cilju ujednačavanja sudske prakse, aktivniju ulogu Panela za ujednačavanje sudske prakse.

- Vrijednosni razred
- Primjena aukcije
- Ekonomski najpovoljnija ponuda
- Razlikovanje kvalifikacijskih uvjeta i dokaza od bodovnih
- Metodologija vrednovanja ponuda
- Tehničke specifikacije predmeta ponude
- Rokovi
- Primjena Direktiva EU

Cilj seminara: Cilj je upoznati sudije sa relevantnim propisima i postupkom javnih nabavki, radi lakšeg uočavanja eventualnih nezakonitosti, te zaštititi prava građana putem efikasnog rješavanja upravnih sporova u predmetima javnih nabavki.

Metod: prezentacija, praktični rad, interaktivni
Edukativni materijal: Zakon o javnim nabavkama, sudska praksa
Edukatore: stručnjaci u oblasti javnih nabavki, sudije

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa USAID-ovim Projektom pravosuđa i mrežom ACCOUNT, te kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

VANPARNIČNI POSTUPAK

OKRUGLI STOL: „SUDSKA PRAKSA U PRIMJENI ZAKONA O NASLJEĐIVANJU“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 30. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Nasljeđivanje na osnovu Zakona
- Nasljeđivanje na osnovu testamenta
- Nasljednopravni ugovori
- Prelazak ostavine na nasljednike
- Postupak u nasljednim stvarima, ostavinski postupak
- Prijelazne i završne odredbe

Cilj seminara: Poboljšanje i ujednačavanje sudske prakse u primjeni Zakona o nasljeđivanju.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „POSEBNI VANPARNIČNI POSTUPCI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 26. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Naknada za potpuno i djelomično eksproprisane nekretnine
- Dioba
- Uređenje međe
- Aktuelna praksa vanparničnog postupka

Cilj seminara: Unaprjeđenje standarda u vanparničnoj oblasti.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

OBUKA SUDSKOG I TUŽILAČKOG MENADŽMENTA

SEMINAR: „IZRADA BUDŽETA I FISKALNA PROCJENA“

Mjesto održavanja: Regionalno – dva ciklusa po 3 obuke/treninga

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: Prvi ciklus (3 treninga po jedan dan):

13. 03. 2018. godine, Mostar

12. 04. 2018. godine, Sarajevo

20.03. 2018. godine, Teslić

Drugi ciklus (3 treninga po jedan dan):

06. 07. 2018. godine, Trebinje

10. 07. 2018. godine, Kupres

11. 07. 2018. godine, Kupres

Ciljna grupa: glavni tužioci, šefovi odjeljenja/odsjeka i službenici zaduženi za izradu budžeta

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Izrada budžeta
- Argumentiranje budžetskog zahtjeva u svjetlu planiranja budžetskih rashoda
- Fiskalna procjena uticaja
- Veza sa strateškim planovima

Cilj seminara: Seminar se organizuje radi što kvalitetnije informisanosti, razmjene iskustava i najboljih praksi/standarda i ustanovljavanja zajedničkih odgovora na moguće nedoumice u pogledu pripreme budžeta i fiskalne procjene.

Metod: Studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija

Edukativni materijal: prezentacije edukatora, praktične vježbe, instrukcije za budžetske korisnike

Edukatore: stručnjaci iz BiH

Napomena:

Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa USAID-ovim Projektom pravosuđa i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

INFORMATIČKE OBUKE

INSTRUKTIVNI SEMINAR: „SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA“ – OSNOVNA EDUKACIJA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 11. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Uvod u poznavanje CMS/TCMS funkcionalnosti za početnike
- CMS/TCMS i prateće promjene u sudu/tužilaštvu
- Statistički podaci i izvještavanje u CMS/TCMS-u
- CMS/TCMS u praksi

Cilj seminara: Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama

Metod: E-učenje
Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora
Edukatori: IKT stručnjaci

NAPREDNI SEMINAR: „SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA“ – EDUKACIJA ZA MENADŽERE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 07. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioci, sekretari sudova/tužilaštava
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- CMS/TCMS i prateće promjene u sudu/tužilaštvu
- Statistički podaci i izvještavanje u CMS/TCMS-u
- CMS/TCMS u praksi

Cilj seminara: Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija napredne funkcije i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod: E-učenje

Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora

Edukatori: IKT stručnjaci

SEMINAR: „ELEKTRONSKO POSLOVANJE SUDOVA I TUŽILAŠTAVA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 07. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioci, zamjenici glavnih tužilaca, sekretari sudova/tužilaštava, predsjednici sudskih odjeljenja

Planiran broj

učesnika: 30

Teme:

- Elektronsko arhiviranje predmeta u okviru sistema za automatsko upravljanje predmetima
- Sistem video konferencije u poslovanju sudova i tužilaštava

Cilj seminara: Cilj seminara je predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija nove i napredne funkcije i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod: E-učenje

Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora

Edukatori: IKT stručnjaci

ARBITRAŽA

RADIONICA: „ARBITRAŽA⁴⁸“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 05. i 06. 02. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Uloga suda u arbitražnim postupcima prema Zakonu o parničnom postupku
- Poništenje arbitražnih odluka prema entitetskim Zakonima o parničnom postupku
- Priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka u BiH

Cilj radionice: Uvođenje učesnika u alternativno rješavanje sporova i arbitražu kao jedan od mogućih oblika alternativnog rješavanja sporova.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa Udruženjem „Arbitri“.

---

⁴⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa, u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova u i van suda, navodi se da je neophodno kvalitativno ih poboljšati. U tom smislu, arbitraža je jedan od mogućih načina poboljšanja mirnog rješavanja sporova i kao takva neophodna u edukaciji pravosuđa.

Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

POSEBNE TEME

RADIONICA: „TEHNIKE RJEŠAVANJA STRESNIH SITUACIJA U RADU“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 17. 09. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Stres i strategije prevladavanja
- Upravljanje stresom
- Sindrom profesionalnog sagorijevanja u pravosuđu i kako se zaštititi
- Ličnost i menadžment, sposobnosti i osobine menadžera, karakteristike perfekcionista, strah od promjena, otvorenost ka novim izazovima, kolektivna kreativnost
- “Mobing” - uzroci pojave mobinga, vrste i stepen reakcije na mobing, ciljevi, karakteristike i posljedice mobinga

Cilj radionice: Cilj radionice je upoznati nosioce pravosudnih funkcija sa strategijama prevladavanja stresa kojem su svakodnevno izloženi, kao i načinima upravljanja stresom.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „VJEŠTINE KOMUNIKACIJE I PSIHOLOGIJA SUDNICE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 29. i 30. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci (posebno novoimenovani)
Planiran broj učesnika: 35

Teme seminara:

- Verbalna i neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje
- Poteškoće u komunikaciji

- Komunikacija u sudnici – transakcioni pristup
- Vještine ispitivanja stranaka
- Sloboda govora i javno komuniciranje
- Pravila govorne komunikacije i govor, vještine komuniciranja

Cilj seminara: Cilj seminara je sticanje novih teoretskih znanja i unaprjeđenje vještina komunikacije nosilaca pravosudnih funkcija.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „SIGURNOST PRAVOSUĐA U BIH“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 29. i 30. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Planiran broj

učesnika: 40

Teme seminara:

- Zaštita svjedoka u predmetima procesuiranja predmeta iz oblasti organizovanog kriminala, korupcije i drugih teških krivičnih djela pred pravosudnim institucijama u Federaciji BiH
- Pravni i provedbeni aspekti postupanja nadležnih organa u izvršenju sudskih odluka o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, sa posebnim akcentom na odluke u kojima postoji otpor ili se očekuje pružanje otpora
- Sigurnost i zaštita sudija i tužitelja

Cilj seminara: Ukazivanje na aktuelne probleme u oblasti pravne sigurnosti i zaštite pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „KRIJUMČARENJE UGROŽENIH VRSTA I CITES KONVENCIJA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci, stručni saradnici
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženih vrsta divlje flore i faune (CITES konvencija)
- Prezentacija i analiza relevantnih zakona na državnoj, entitetskoj i kantonalnoj razini
- Ekonomski aspekti neprimjene CITES konvencije

Cilj seminara: Senzibiliziranje o problemu nedostatka primjene CITES konvencije.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: edukatori CEST-a FBiH i strani eksperti

SEMINAR: „ENGLJSKI JEZIK ZA PRAVNIKE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 04. i 05. 12. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci koji su na komunikacijskom nivou engleskog jezika

Planiran broj učesnika: 30

Cilj seminara: Unapređenje znanja stručnog pravnog engleskog jezika.

Metod: predavanja i vježbe
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: edukatori CEST-a FBiH

PROFESIONALNA ETIKA

RADIONICA: „SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE U PRAVOSUĐU U SUDSKOJ PRAKSI – ZAKONSKI OKVIR I IZAZOVI“

Mjesto održavanja: Konjic
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 16. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Uzroci i teorije o seksualnom uznemiravanju
- Zakonski okvir u Bosni i Hercegovini i primjena zakona
- Razmatranje predmeta seksualnog uznemiravanja
- Simulacija suđenja u okviru manjih grupa – identificiranje problema, rješavanje problema i donošenje odluke

Cilj radionice: Upoznavanje učesnika sa kompleksnom problematikom seksualnog uznemiravanja u pravosuđu. Kroz ovu radionicu učesnici će steći nova znanja korisna u procjeni slučajeva seksualnog uznemiravanja te razmatrati izazove s kojima se nosioci pravosudnih funkcija susreću u predmetima seksualnog uznemiravanja.

Metod: interaktivni, analiza sudskih slučajeva, predavanja i rad u grupama

Edukativni materijali: materijali edukatora

Edukatore: Edukatore CEST-a i međunarodni edukatore

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom.

RADIONICA: „RADIONICA ZA SAVJETNIKE I SAVJETNICE ZA PREVENCIJU SEKSUALNOG I RODNO ZASNOVANOG UZNEMIRAVANJA U BIH PRAVOSUĐU“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 25. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: Imenovani savjetnici i savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Oblici seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja
- Uloga i dužnosti savjetnika/savjetnica
- Psihološka i sociološka objašnjenja seksualnog uznemiravanja
- Kako se nositi sa otporima prema obuci za seksualno uznemiravanje
- Vještine prezentacije na temu seksualnog uznemiravanja
- Vještine za savjetnika/savjetnicu: aktivno slušanje i adresiranje problema
- Vježbe: analiza mogućih situacija neželjenog ponašanja i simulacija razgovara sa osobom koja je izložena neželjenom ponašanju ili osobom koja ispoljava neželjeno ponašanje

Cilj radionice: Cilj ove obuke je da pruži napredne vještine i znanja savjetnicima i savjetnicama za seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje u obavljanju njihovih dužnosti. Obuka je namjenjena svim savjetnicima/cama bez obzira da li su pohađali prvu obuku na temu seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja.

Metod: interaktivni, uključujući simulaciju mogućih situacija i analize primjera neželjenog ponašanja

Edukativni materijali: materijali edukatora

Edukatore: Sudije koji su obučeni za predavanje na ovu temu, a koji su učestvovali u izradi Smjernica za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u BiH pravosuđu.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom.

RADIONICA: "GRAĐANSKO PRAVO I RODNE PREDRASUDE"

Mjesto održavanja: Mostar
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 06. 12. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Predstavljanje međunarodnih i BiH naučnih saznanja o uticaju roda na pravosuđe i ulozi rodnih stereotipa u procesima i odlučivanju
- Razmatranje rodnih predrasuda u porodičnom pravu i kod nasljeđivanja i prava vlasništva nad zemljom
- Iskustva iz psihologije i sociologije prava (porodično pravo)
- Na koji način sudske odluke utiču na ravnopravnost spolova?

- Analiza slučaja u okviru manjih grupa

Cilj radionice: Cilj radionice je upoznavanje učesnika o tome kako rod, odnosno shvatanje rodnih uloga može uticati na sudske procese i odnose u pravosuđu. Koristeći međunarodna i domaća naučna saznanja, te primjere iz svakodnevne prakse sudija, tužilaca i advokata, učesnici će steći znanje o tome kako sudije, tužioci i advokati nekad različito shvataju rodne uloge i kako to može uticati na njihov rad.

Metod: interaktivni i predavanje, analiza sudskih slučajeva i rad u grupama.

Edukativni materijali: materijali edukatora i Priručnik Rodne predrasude u primjeni prava

Edukatore: profesor/ca prava, sudija/sutkinja, edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom.

SEMINAR: „DISCIPLINSKI POSTUPAK I PRAKSA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 25. i 26. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: trenutni i potencijalni članovi disciplinskih komisija Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, te predstavnici Ureda disciplinskog tužioca i Sekretarijata VSTV BiH kao neposredni učesnici u disciplinskim postupcima pred Vijećem

Planiran broj učesnika: 40

Teme seminara:

- Primjena *VSTV Smjernica za određivanje disciplinskih mjera* prilikom određivanja disciplinskih mjera i pisanja obrazloženja disciplinskih odluka u disciplinskim postupcima
- Otežavajuće i olakšavajuće okolnosti prilikom određivanja disciplinskih mjera kroz disciplinsku praksu VSTV BiH

Cilj seminara: Cilj ove obuke je da se učesnicima prenese znanje o primjeni *VSTV Smjernica za određivanje disciplinskih mjera*, njenim kriterijima i upotrebi prilikom obrazlaganja disciplinskih tužbi i odluka, te doprinose ujednačavanju

disciplinske prakse VSTV BiH, kao i jačanju efikasnosti i pravednosti postupka.

Metod: interaktivni, uključujući simulaciju mogućih situacija i analize primjera neželjenog ponašanja

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH, stručnjaci iz inostranstva

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s USAID-ovim Projektom pravosuđa u BiH i kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH I RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „ETIČKI STANDARDI SA POSEBNIM FOKUSOM NA SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA U PRAVOSUĐU BiH“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 18. i 19. 04. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Planiran broj

učesnika: 40

Teme seminara:

- Praktična primjena etičkih standarda
- Primjena *VSTV Smjernica za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu u BiH* sa fokusom na
  - a) Nespojivost i dodatne aktivnosti nosilaca pravosudnih institucija
  - b) Izvještavanje o imovini, prihodima, obavezama i interesima
  - c) Primanje poklona i drugih koristi
  - d) Kontakti sa trećim licima i zloupotreba povjerljivih informacija
  - e) Nepotizam

Cilj seminara: Cilj ove obuke je da se učesnicima prenese znanje o sadržaju i primjeni *VSTV Smjernica za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu u BiH*. Učesnicima će se dati jasne upute o postupanju u prilikama koje zahtijevaju procjenu rizika od sukoba interesa i donošenje pravilnih odluka. Također, cilj obuke je podizanje svijesti učesnicima o potrebi preuzimanja obaveze i odgovornosti za prepoznavanje pojedinačnih slučajeva sukoba interesa, kao i rješavanja slučajeva u korist javnog interesa u situaciji kada dođe do sukoba privatnog sa javnim interesom. Obuka nosi poruku da se od nosioca pravosudnih funkcija

očekuje da svojevrijem prihvate određena lična ograničenja i da se u korištenju svojih prava uvijek ponašaju u skladu sa dignitetom pravosudne funkcije i principom nezavisnosti i nepristrasnosti pravosuđa. Pri ovome, potrebno je naročito voditi računa o izgradnji povjerenja javnosti u pravosudne institucije, što podrazumijeva poklanjanje posebne pažnje ne samo rizicima od korupcije, nego isto tako i rizicima koje u sebi nose situacije stvarnog, potencijalnog i pretpostavljenog sukoba interesa.

Metod: studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH, stručnjaci iz inostranstva

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s USAID-ovim Projektom pravosuđa.

Napomena:

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA II (2015. – 2018.)

Projekat unaprjeđenja efikasnosti pravosuđa II (2015. – 2018.) implementira Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine uz finansijsku pomoć Kraljevine Norveške u partnerstvu sa Sudskim vijećem Holandije.

RADIONICA: „SUDSKA NAGODBA⁴⁹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 28. i 29. 05. 2018. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Šta je sudska nagodba – pravni okvir?
- Promjene u pristupu sudije rješavanju spora – nova uloga sudije u vođenju predmeta
- Koje vrste predmeta su pogodne za zaključivanje sudske nagodbe?
- Načini pristupa strankama prilikom predlaganja mirnog rješenja spora
- Postizanje sporazuma između stranaka na zadovoljstvo obje stranke
- Uloga sudije u zaključivanju sudske nagodbe - poštivanje načela nepristrasnosti i postupanje unutar ovlaštenja sudije
- Problemi u pravnom sistemu BiH koji rezultiraju velikim brojem predmeta/problemi sa organima izvršne vlasti i njihovi pogledi na nagodbu: kako se nositi sa ovim/moguća rješenja
- Simulacija slučaja

Cilj radionice: Razviti vještine mirnog rješavanja sporova kod sudija i stručnih saradnika i povećati broj predmeta riješenih sudskom nagodbom, što u konačnici dovodi do kraćeg trajanja parničnih postupaka.

Metod: interaktivna radionica

---

⁴⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa, u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova u i van suda, navodi da je neophodno kvalitativno ih poboljšati. U tom smislu, sudska nagodba je jedan od mogućih načina poboljšanja mirnog rješavanja sporova i kao takva neophodna u edukaciji pravosuđa.

Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“.

Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

RADIONICA: „PROAKTIVNA ULOGA ŠEFOVA SUDSKIH ODJELJENJA U VOĐENJU ODJELJENJA⁵⁰“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 22. i 23. 11. 2018. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova, zamjenici, šefovi odjeljenja u sudu s posebnim fokusom na novoimenovane i sudije/zaposlenici zainteresovani za obnašanje ove funkcije

Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Karakteristike dobrog i lošeg menadžera
- Struktura u sudovima
- Osnovni principi organizacije rada suda i sudskih odjela
- Efikasno planiranje rada i komunikacija u sudu i sudskim odjelima
- Upravljanje resursima
- Kontrola/nadzor
- IKT tehnologije kao upravljački alat
- Liderstvo i komunikacija u organizacijama koje se mijenjaju
- Lična efektivnost i stilovi komunikacije
- Timski rad
- Kako voditi proces promjena
- Metod uvida i ličnih sklonosti Karl Gustav Junga

---

⁵⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za menadžerski nivo u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja, dok se u Preporukama istog poglavlja ističe potreba provođenja Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, koje je u 2016.godini usvojio VSTV BiH.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

Nadalje, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.8. definišu „Unaprjeđenje vještina upravljanja pravosudnim institucijama u BiH“

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH za period 2014. – 2018. U Strateškom programu 2.2. navodi „Unaprijediti obuku nosilaca pravosudne funkcije za poštivanje etičkog kodeksa“

- Projekt i planiranje
- Motivacija
- Proces donošenja odluka
- Praktični dio: vježbe

Cilj radionice: Razvijanje menadžerskih vještina neophodnih za efikasno upravljanje organizacijskim jedinicama. Cilj radionice je osigurati menadžersku obuku predsjednicima i zamjenicima predsjednika sudova, šefovima i zamjenicima šefova odjeljenja u sudu i onim sudijama/zaposlenicima koji su zainteresovani za obnašanje ove funkcije u cilju jačanja „srednjeg“ menadžmenta u sudovima, efikasnijeg upravljanja sudom, uspostavljanja timskog rada, vlasništva i odgovornosti nad postavljenim ciljevima i postignutim radnim rezultatima.

Metod: interaktivna obuka

Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora, Priručnik *Proaktivna uloga predsjednika suda u upravljanju sudom*

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

SEMINAR: „UPRAVLJANJE SUDSKIM POSTUPKOM“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 10. i 11. 05. 2018.

Ciljna grupa: novoimenovane ali i druge zainteresirane sudije i stručni saradnici

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

- Osnovni principi upravljanja vremenom
- Planiranje vremena i najčešće greške u organizaciji radnog vremena
- Efektivna komunikacija i korištenje tehnologije
- Rješavanje predmeta u razumnom roku i analize postojećeg stanja u pogledu trajanja sudskih postupaka u sudovima u BiH
- Načela i odredbe ZPP-a kojim se obezbjeđuje efikasnost sudskog postupka
- Metode i instrumenti za efikasno upravljanje sudskim postupkom
- Određivanje vremenskog okvira za postupanje u pojedinom predmetu – praktični dio

- Dileme u primjeni odredbi o odgađanju i odlaganju ročišta – praktični dio

Cilj seminara: Razvijanje sudijskih vještina upravljanja postupkom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora, Priručnik *Upravljanje sudskim postupkom*

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

SEMINAR: “KOMUNIKACIJA I ODNOSI S JAVNOŠĆU⁵¹“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 10. 12. 2018. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova, sekretari suda, glasnogovornici i osobe zadužene za obavljanje poslova s javnošću

Planiran broj

učesnika: 30

Teme:

- Savremeno komuniciranje s javnošću, javna sfera i javno mnijenje
- Pripreme za nastup u javnosti, oblačenje i ponašanje na javnom mjestu
- Krizno komuniciranje, ponašanje i etika
- Lobiranje i odnosi sa javnošću
- Iskustva rada institucija s medijima
- Radionice pisanja saopštenja, održavanja press konferencija i javnih nastupa, organizovanje intervjua, kao i radionica nastupa u TV emisijama

Ciljevi:

- Potaknuti diskusiju o važnosti unapređenja odnosa i bolje komunikacije s medijima, prenijeti poruku o važnosti unapređenja odnosa i bolje komunikacije s medijima te da sudovi proaktivno objavljuju informacije o svom radu, a s ciljem što veće otvorenosti i povećanja znanja medija i javnosti.

---

⁵¹ GRECO Izveštaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, navodi da sudski i tužilački organi imaju trenutno jako loš imidž u javnosti te da je neophodno da „suci i tužitelji preuzmu odgovornost za bolje informisanje javnosti o svojim odlukama“

Mišljenje br 11. CCJE navodi potrebu da se nosiocima pravosudnih funkcija obezbijedi obuka iz „komunikacijskih vještina, koja će im pomoći u kontaktima sa strankama u postupku, kao i sa javnošću i medijima“

- Razmjena iskustava i mišljenja te prevazilaženje prepreka i problema s kojima se u radu suočavaju predsjednici sudova, sekretara koji rade na poslovima odnosa s javnošću i glasnogovornika, čime se postiže veća otvorenost i unapređuju odnosi s medijima i javnosti.
- Da se učesnici edukacije upoznaju sa najnovijim tendencijama komuniciranja sa javnošću sa posebnim osvrtom na savremenim karakteristikama komuniciranja s javnošću, specifičnostima javnog komuniciranja s medijima i različitim javnostima.
- Putem vježbi upoznati učesnike sa pripremom za javni nastup, izradom kratkih informacija – saopštenja javnosti i učešća u raspravama po određenim pitanjima u televizijskim debatama, neposrednim pripremanjima za učešće na konferencijama za novinare i medijskim nastupima kroz kreativne radionice.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: materijali razvijeni od strane predavača

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

Napomena:

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE

U okviru Projekta „Izgradnja kapaciteta za reformu pravosuđa“ Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je izradilo module učenja na daljinu koji će biti jedan od resursa edukacije sudija i tužilaca u narednom periodu.

Centri za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine tokom 2018. godine raditi na razvoju metodologije i implementaciji pilot modula e-učenja/učenja na daljinu kako bi ovaj vid edukacije u narednom periodu bio zastupljen u većoj mjeri kroz program edukacije i kako bi bili realizovani moduli iz projekta.

Tokom 2018. godine planirano je odabrati nekoliko modula učenja na daljinu i učiniti dostupnim sudijama, tužiocima i stručnim saradnicima:

1. Krivični postupak protiv pravnih lica - Modul e-učenja
2. Rodne teme - Modul e-učenja

E-UČENJE: “ KRIVIČNI POSTUPAK PROTIV PRAVNIH LICA “

Početak i trajanje kursa:	Naknadno će se utvrditi
Ciljna grupa:	Sudije, tužiocima i stručni saradnici
Cilj kursa:	Unaprjeđenje standarda u krivičnom postupku u procesuiranju krivičnih djela počinjenih u okviru privrednih subjekata.
Metod:	Elektronsko učenje
Edukativni materijali:	Materijal razvijen za potrebe učenja na daljinu

E-UČENJE: “RODNE TEME“

Početak i trajanje kursa:	Naknadno će se utvrditi
Ciljna grupa:	Sudije, tužiocima i stručni saradnici
Cilj kursa:	Olakšano shvatanje i razvoj rodne senzitivnosti
Metod:	Elektronsko učenje
Edukativni materijali:	Materijal razvijen za potrebe učenja na daljinu

UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE - HELP PROJEKAT VIJEĆA EVROPE

U okviru edukacije pravnih stručnjaka o ljudskim pravima u okviru Projekta HELP Vijeća Evrope tokom 2018. godine biće organizirane obuke e-učenja na teme:

1. Zabrana diskriminacije

E-UČENJE: "ZABRANA DISKRIMINACIJE"

Trajanje:	8-10 sedmica
Mjesto i datum održavanja pripremnog sastanka:	Sarajevo, 08. 02. 2018. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Metod:	pripremni sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 10 sedmica.

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i RS-u i Pravosudne komisije BD BiH.

Aktivnost će biti realizovana u okviru projekta: "Jačanje kapaciteta institucije Ombudsmana za ljudska prava u borbi protiv diskriminacije", koji je dio zajedničke inicijative Evropske Unije i Vijeća Evrope pod nazivom: "Horizontalni instrument saradnje Evropske unije i Vijeća Evrope s ciljem pružanja podrške Zapadnom Balkanu i Turskoj".

EDUKACIJA EDUKATORA

Edukacija edukatora namijenjena je isključivo edukatorima Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Status edukatora Centra regulisan je Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (broj: 05-38-551-05/13 od 04.07.2013. godine i 05-38-943-03/13 od 19.12.2013. godine). Obaveze edukatora obuhvataju učešće u ovom obliku stručnog usavršavanja te se učestvovanje na ovim obukama uračunava u obavezne dane edukacije.

Program početne obuke i program stručnog usavršavanja u 2018. godini realizovat će se po temama razrađenim po pravnim oblastima. U tom smislu, neophodno je vršiti obuku sudija/tužilaca i drugih pravnih eksperata usmjereno na pitanja iz odgovarajuće pravne oblasti, kao i metodologije prenošenja znanja odraslima i učenja na daljinu. Obukom manjih grupa stručnjaka, koji će kasnije edukovati učesnike seminara, povećava se efekat date obuke. Edukatori trebaju imati specijalne vještine i više stručnosti u relevantnoj pravnoj oblasti.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine organizovat će obuke za edukatore u 2018. godini u skladu sa potrebama realizacije Programa početne obuke i programa stručnog usavršavanja. Obuke edukacije edukatora iz različitih oblasti biće održavane tokom cijele godine.

STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU

U 2018. godini Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine imat će mogućnost da određeni broj sudija i tužilaca pozove na seminare koji će se održati u saradnji s partnerskim pravosudnim akademijama i organizacijama u inostranstvu.

Sudije i tužioci će o konkretnim aktivnostima biti obaviješteni prije održavanja studijskih posjeta i seminara, kada Centar bude raspolagao konkretnim informacijama.

Prisustvo ovakvim edukacijama biće priznato kao obavezno stručno usavršavanje.

SAVJETOVANJA

AKTIVNOST	TEME/CILJ AKTIVNOSTI	CILJNA GRUPA I BROJ UČESNIKA	TRAJANJE	MJESTO ODRŽAVANJA I DATUM
XVII savjetovanje iz krivične oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz krivične oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Federaciji BiH, zajedno sa Udruženjem sudija BiH, Udruženjem sudija RS, centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i RS, Udruženjem tužilaca BiH, Udruženjem tužitelja/tužilaca FBiH, Udruženjem tužilaca RS, advokatskim komorama FBiH i RS, te Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Neum juni 2018.
Oktobarski pravnički dani	Savjetovanje u organizaciji Udruženja pravnika Republike Srpske i Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Banja Luka oktobar
XIII savjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Republici Srpskoj	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Jahorina oktobar
XI savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini	Tradicionalno savjetovanje tužilaca u organizaciji Udruženja tužitelja/tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Neum oktobar
Savjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Sveučilišta u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Neum juni
II Savjetovanje iz prekršajne oblasti	Tradicionalno savjetovanje Udruženja sudija RS	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Bijeljina
Međunarodno savjetovanje „Dani porodičnog prava“	Savjetovanje iz porodičnog prava u organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Mostar april 2018.

Upravni odbori centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH će odlučiti o broju priznatih dana obavezne edukacije za svako pojedino savjetovanje tokom 2018. godine

**ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI CENTARA ZA EDUKACIJU SUDIJA I
TUŽILACA U FEDERACIJI BIH, REPUBLICI SRPSKOJ I PRAVOSUDNE
KOMISIJE BRČKO DISTRIKTA BIH**

SAVJETOVANJA/KONFERENCIJE IZ GRAĐANSKE OBLASTI

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	XIII savjetovanje iz građanske oblasti	Jahorina, oktobar 2018. godine	Naknadno će se utvrditi
2.	„Oktobarski pravnički dani“	Banja Luka, oktobar 2018. godine	Naknadno će se utvrditi
3.	Međunarodno savjetovanje Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru	juni 2018. godine	Naknadno će se utvrditi

SAVJETOVANJA/KONFERENCIJE IZ KRIVIČNE OBLASTI

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	XVII savjetovanje iz krivične oblasti	Neum, juni 2018.	Naknadno će se utvrditi
2.	XI savjetovanje tužilaca u BiH	Neum, 2018. godine	Naknadno će se utvrditi

SAVJETOVANJA/KONFERENCIJE IZ PREKRŠAJNE OBLASTI

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	II Savjetovanje iz prekršajne oblasti	Bijeljina, maj 2018.	Naknadno će se utvrditi

**SEMINARI U SARADNJI SA PROJEKTOM VSTV-A „JAČANJE TUŽILAČKIH
KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA“ I USAID-OM „PROJEKAT
PRAVOSUĐA U BIH“**

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Zakovitost dokaza i priprema optužnice	07. i 08. 02. 2018.	2 dana
2.	Finansijska i forenzična istraga i oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom	10. i 11. 04. 2018.	2 dana
3.	Finansijska i forenzička istraga i oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom - aktuelni izazovi i dobre prakse	13. i 14. 03. 2018.	2 dana
4.	Zakovitost dokaza i priprema optužnica	07. i 08. 05. 2018.	2 dana
5.	Oblici provođenja organiziranog kriminala putem korištenja informacionih tehnologija, uključujući društvene mreže – izazovi savremenog doba	21. i 22. 02. 2018.	2 dana
6.	„Analiza, čuvanje i korištenje elektronskih dokaza i međunarodna saradnja - aktuelni izazovi i dobre prakse	25. i 26. 04. 2018.	2 dana
7.	Korištenje forenzične nauke u krivičnom postupku za tužioce i OSL	15. 05. 2018.	1 dan
8.	Pregovaranje u krivičnom postupku	17. 04. 2018.	1 dan

SEMINARI U SARADNJI SA HEINRICH BÖLL

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Antidiskriminaciono pravo: primjeri iz prakse i procesno dokazivanje diskriminacije	Sarajevo, 25. i 26.10.2018.	2 dana

SEMINARI U SARADNJI SA USAID

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Dana trajanja
1.	Javne nabavke u Bosni i Hercegovini – identifikacija korupcije u javnim nabavkama	Teslić, 27. i 28. 03. 2018. godine	2 dana
2.	Etički standardi sa posebnim fokusom na sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH	Sarajevo, 18. i 19.04. 2018.	2 dana
3.	Disciplinski postupci i praksa	25. i 26.04.2018.	2 dana
4.	Izrada budžeta	2018.	3X1 dan
5.	Posebne istražne radnje i ljudska prava	Sarajevo, 21. i 22. 03. 2018.	2 dana

SEMINARI U OKVIRU PROJEKTA ZA RAZVOJ, POMOĆ I EDUKACIJU TUŽILAŠTAVA U PREKOMORSKIM ZEMLJAMA (OPDAT)

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Forenzičko računovodstvo	Jahorina 26., 27. i 28.09. 2018.	2,5 dana
2.	Trgovina ljudima	Sarajevo, 16.,17. i 18. 05. 2018.	2,5 dana

SEMINARI U SARADNJI SA OSCE MISIJOM U BIH

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Krivična djela počinjena iz mržnje	Jahorina 12. i 13.09.2018.	2 dana
2.	Nasilje u porodici	15. i 16.02. 2018.	2 dana

SEMINARI U SARADNJI SA VIJEĆEM EVROPE

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Učenje na daljinu	08. 02.2018.	1 dan
2.	Zabrana diskriminacije	22. - 23. mart – Teslić 19. – 20. april - Neum 26. - 27. april - Trebinje 24. -25. maj - Mostar	2 dana

SEMINARI U SARADNJI SA AIRE CENTROM

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Primjena prakse Evropskog suda za ljudska prava u postupku pred domaćim sudovima	maj, novembar	1 dan

SEMINARI U SARADNJI SA CLDP

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Intelektualno vlasništvo u BiH	juni 2018.	2 dana

SEMINARI PROJEKTA JUFREX

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Pravo na slobodu izražavanja - Član 10. EKLJP	22. i 23. 02. 2018. godine 13. i 14. 09. 2018. godine	2 X 2 dana

**SEMINARI U SARADNJI SA PRAVOSUDNOM KOMISIJOM BRČKO DISTRIKTA BIH I
CEST RS**

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Pravo na obrazloženu sudsku odluku u praski redovnih sudova BiH u građanskoj oblasti	Brčko, 20. 04. 2018.	1 dan
2.	Stavovi Ustavnog suda BiH	Brčko, 2018.	1 dan

SEMINARI U SARADNJI SA VSTV BIH

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Rodna neravnopravnost - predrasude i stereotipi (Udružene žene)	Naknadno će se utvrditi	3 dana

TABELARNI PREGLED SEMINARA

Rb.	Naziv aktivnosti	Tip ⁵²	Mjesto održavanja	Datum održavanja
1.	ZAKLJUČENJE UGOVORA	KO	Sarajevo	31. 01. 2018.
2.	RAZLIKOVANJE KRIVIČNOG DJELA TRGOVINE LJUDIMA I KRIVIČNOG DJELA ZAPUŠTANJE ILI ZLOSTAVLJANJE DJETETA	KO	Sarajevo	01. 02. 2018.
3.	ARBITRAŽA	KO	Sarajevo	05. i 06. 02. 2018.
4.	MODUL I – EVROPSKA KONVENCIJA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA 2. GODINA	PO	Sarajevo	06. i 07. 02. 2018.
5.	AKTUELNA PITANJA IZ PARNIČNOG POSTUPKA	KO	Sarajevo	07. 02. 2018.
6.	ZAKONITOST DOKAZA I PRIPREMA OPTUŽNICA - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE	SOT	Naknadno će se utvrditi	07. i 08. 02. 2018.
7.	ODGOVORNOST MEĐUSOBNO POVEZANIH DRUŠTAVA U KONCERN ILI HOLDING	KO	Sarajevo	08. 02. 2018.
8.	ZABRANA DISKRIMINACIJE – PRIPREMNI SASTANAK	EU	Sarajevo	08. 02. 2018.
9.	MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ U KRIVIČNIM STVARIMA	KO	Sarajevo	12. i 13. 02. 2018.
10.	UNAPREĐENJE SARADNJI I RAZMJENA ISKUSTAVA U PREDMETIMA NASILJA U PORODICI	KO	Naknadno će se utvrditi	15. i 16. 02. 2018.
11.	KORUPCIJA U JAVNIM NABAVKAMA	KO	Sarajevo	19., 20. i 21. 02. 2018.
12.	OBLICI PROVOĐENJA ORGANIZIRANOG KRIMINALA PUTEM KORIŠTENJA INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA, UKLJUČUJUĆI DRUŠTVENE MREŽE – IZAZOVI SAVREMENOG DOBA	SOT	Naknadno će se utvrditi	21. i 22. 02. 2018.
13.	PRAVO NA SLOBODU IZRAŽAVANJA - ČLAN 10. EKLJP	KO	Naknadno će se utvrditi	22. i 23. 02. 2018.
14.	MODUL I – GRAĐANSKA OBLAST 3. GODINA	PO	Sarajevo	26. i 27. 02. 2018.
15.	PRODAJA NEPOKRETNOSTI I NAMIRENJE TRAZITELJA IZVRŠENJA	KO	Sarajevo	05. 03. 2018.
16.	ZAKON O ZAŠTITI KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA – PRAVNA REGULATIVA	KO	Sarajevo	06. i 07. 03. 2018.
17.	AKTUELNA PITANJA IZ UPRAVNE OBLASTI	KO	Sarajevo	12. 03. 2018.
18.	MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST 2. GODINA	PO	Sarajevo	12. i 13. 03. 2018.
19.	IZRADA BUDŽETA I FISKALNA PROCJENA CIKLUS 1	STM	Mostar	13. 03. 2018.
20.	FINANSIJSKA I FORENZIČKA ISTRAGA I ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI STEČENE KRIVIČNIM DJELOM - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE	SOT	Naknadno će se utvrditi	13. i 14. 03. 2018.
21.	MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO U PRAKSI SUDOVA	KO	Sarajevo	14. 03. 2018.
22.	SEKSUALNO NASILJE NAD DJECOM I ODRASLIMA	JTK	Sarajevo	15. 03. 2018.

⁵² PO – početna obuka

PR – obuka za pripravnike

KMP – komplementarna obuka

SU - obuka za stručne saradnike Suda BiH i Ustavnog suda BiH

KO – kontinuirana obuka

SOT - napredna specijalistička obuka za tužioce

SOM - program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

JTK - projekat: „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“

KF - forenzika u kriminalistici i krivičnom pravu - trogodišnji program i plan obuke

STM - obuka sudskog i tužilačkog menadžmenta

PUP - projekat unaprjeđenja efikasnosti pravosuđa ii (2015. – 2018.)

EU - učenje na daljinu/e-učenje

PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2018. GODINU

23.	ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE I MEĐUNARODNI STANDARDI KOJI SE ODOSE NA DISKRIMINACIJU	KO	Sarajevo	15. 03. 2018.
24.	TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA	KO	Sarajevo	16. 03. 2018.
25.	ZAKON O ZAŠTITI ŽIRANATA F BIH	KO	Sarajevo	19. i 20. 03. 2018.
26.	IZRADA BUDŽETA I FISKALNA PROCJENA CIKLUS 1	STM	Teslić	20.03. 2018.
27.	POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE I LJUDSKA PRAVA	KO	Sarajvo	21. i 22. 03. 2018.
28.	SEKSUALNO NASILJE NAD DJECOM I ODRASLIMA	JTK	Banja Luka	22. 03. 2018.
29.	ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	KO	Teslić	22. i 23. 03. 2018.
30.	SISTEM ELEKTRONSKOG PRISTUPA DOKAZIMA MKSJ-a	KO	Sarajevo	22. i 23. 03. 2018.
31.	MODUL II – KRIVIČNA OBLAST 3. GODINA	PO	Sarajevo	26. i 27. 03. 2018.
32.	JAVNE NABAVKE U BOSNI I HERCEGOVINI – IDENTIFIKACIJA KORUPCIJE U JAVNIM NABAVKAMA	KO	Teslić	27. i 28. 03. 2018.
33.	KOMUNIKACIJA SUDIJA – SUDSKI IZVRŠITELJ I ULOGA SUDSKOG IZVRŠITELJA – PREDNOSTI I NEDOSTACI	KO	Sarajevo	28. 03. 2018.
34.	BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i TCMS “ – OSNOVNA EDUKACIJA	KO	Sarajevo	11. 04. 2018.
35.	FINANSIJSKA I FORENZIČKA ISTRAGA I ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI STEČENE KRIVIČNIM DJELOM - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE	SOT	Naknadno će se utvrditi	10. i 11. 04. 2018.
36.	RAD SUDSKIH IZVRŠITELJA	KO	Sarajevo	11. 04. 2018.
37.	BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i CMS – OSNOVNA EDUKACIJA	KO	Sarajevo	12. 04. 2018.
38.	IZRADA BUDŽETA I FISKALNA PROCJENA CIKLUS 1	STM	Sarajevo	12. 04. 2018
39.	UPRAVLJANJE ILI RUKOVOĐENJE POSTUPKOM	KO	Sarajevo	12. i 13. 04. 2018.
40.	PREGOVARANJE U KRIVIČNOM POSTUPKU	JTK	Sarajevo	17. 04. 2018.
41.	MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ U GRAĐANSKIM STVARIMA	KO	Sarajevo	16. i 17. 04. 2018.
42.	VISOKOTEHNOLOŠKI KRIMINAL	KO	Tuzla	17. i 18. 04. 2018.
43.	ETIČKI STANDARDI SA POSEBNIM FOKUSOM NA SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA U PRAVOSUĐU BIH	KO	Sarajevo	18. i 19. 04. 2018.
44.	UGOVORI O PRODAJI U DOMAĆEM I MEĐUNARODNOM PRAVU	KMP	Sarajevo	20. 04. 2018.
45.	ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	KO	Neum	19. i 20. 04. 2018.
46.	PRAVO NA OBRAZLOŽENU SUDSKU ODLUKU U PRAKSI REDOVNIH SUDOVA U BOSNI I HERCEGOVINI U GRAĐANSKOJ OBLASTI	KO	Brčko	20. 04. 2018.
47.	AKTUELNA PITANJA IZ RADNIH SPOROVA	KO	Sarajevo	19. i 20. 04. 2018.
48.	ULOGA I ZNAČAJ OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM F BIH	KO	Sarajevo	23. i 24. 04. 2018.
49.	ANALIZA, ČUVANJE I KORIŠTENJE ELEKTRONSKIH DOKAZA I MEĐUNARODNA SARADNJA - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE	SOT	Naknadno će se utvrditi	25. i 26. 04. 2018.
50.	DISCIPLINSKI POSTUPAK I PRAKSA	KO	Sarajevo	25. i 26. 04. 2018.
51.	MODUL III - KRIVIČNA OBLAST 2. GODINA	PO	Sarajevo	26. i 27. 04. 2018.
52.	ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	KO	Trebinje	26. i 27. 04. 2018.
53.	ETIKA I INTEGRITET	KO	Sarajevo	04. 05. 2018.
54.	AKTUELNA PITANJA IZ OBLASTI REGISTRACIJE POSLOVNIH SUBJEKATA	KO	Sarajevo	07. 05. 2018.
55.	MODUL III – ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA, MEDIJACIJA I ARBITRAŽA 3. GODINA	PO	Sarajevo	07. i 08. 05. 2018.

PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2018. GODINU

56.	ZAKONITOST DOKAZA I PRIPREMA OPTUŽNICA - AKTUELNI IZAZOVI I DOBRE PRAKSE	SOT	Naknadno će se utvrditi	07. i 08. 05. 2018.
57.	PRIMJENA ZAKONA O STVARNIM PRAVIMA	KO	Bihać	08. i 09. 05. 2018.
58.	PRAVNI KONCEPTI U SLOŽENIM PREDMETIMA	KO	Sarajevo	10. i 11. 05. 2018.
59.	ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE I MEĐUNARODNI STANDARDI KOJI SE ODOSE NA DISKRIMINACIJU	KO	Tuzla	11. 05. 2018.
60.	UPRAVLJANJE SUDSKIM POSTUPKOM	PUP	Sarajevo	10. i 11. 05. 2018.
61.	AKTUELNA PITANJA IZ PORODIČNOG PRAVA	KO	Sarajevo	14. 05. 2018.
62.	MODUL IV - IZVRŠNA I UPRAVNA OBLAST 2. GODINA	PO	Sarajevo	14. i 15. 05. 2018.
63.	KORIŠTENJE FORENZIČKE NAUKE U KRIVIČNOM POSTUPKU ZA TUŽIOCE I OSL	JTK	Sarajevo	15. 05. 2018.
64.	UPRAVNI SPOROVI KOJI SE ODOSE NA JAVNE NABAVKE – SUDSKA PRAKSA SUDOVA U BIH	KO	Sarajevo	16. i 17. 05. 2018.
65.	ZAŠTITA TEMELJNIH PRAVA U EU I BIH	KO	Sarajevo	18. 05. 2018.
66.	TRGOVINA LJUDIMA	KO	Sarajevo	16. 17. i 18. 05. 2018.
67.	KAZNENA POLITIKA	KMP	Sarajevo	21. i 22. 05. 2018.
68.	PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BIH I KANTONALNIH SUDOVA IZ GRAĐANSKE OBLASTI	KO	Sarajevo	21. i 22. 05. 2018.
69.	KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE, GOVOR MRŽNJE I DISKRIMINACIJA POČINJENA NA OSNOVU SEKSUALNE ORIJENTACIJE RODNOG IDENTITETA I SPOLNIH KARAKTERISTIKA	KO	Naknadno će se utvrditi	22. i 23. 05. 2018.
70.	ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH	KO	Sarajevo	24. 05. 2018.
71.	FUNDAMENTALNI POSTULATI „STRAZBURŠKOG“ SISTEMA ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA	KO	Sarajevo	25. 05. 2018.
72.	ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	KO	Mostar	24. i 25. 05. 2018.
73.	RADIONICA ZA SAVJETNIKE I SAVJETNICE ZA PREVENCIJU SEKSUALNOG I RODNO ZASNOVANOG UZNEMIRAVANJA U BIH PRAVOSUĐU	KO	Sarajevo	25. 05. 2018.
74.	SUDSKA NAGODBA	PUP	Sarajevo	28. i 29. 05. 2018.
75.	SUDSKA PRAKSA U PRIMJENI ZAKONA O NASLJEĐIVANJU	KO	Sarajevo	30. 05. 2018.
76.	SIGURNOST PRAVOSUĐA U BIH	KO	Sarajevo	29. i 30. 05. 2018.
77.	USLOVNI OTPUST SA STUDIJSKOM POSJETOM ZATVORIMA	SOM	Sarajevo	31. 05. 2018.
78.	UPRAVLJANJE VREMENOM I EFIKASNO OBAVLJANJE RADNIH ZADATAKA	KO	Sarajevo	01. 06. 2018.
79.	PRIPREMA ZA SUĐENJE	KO	Sarajevo	01. 06. 2018.
80.	MODUL IV – NOSIOCI PRAVOSUDNIH FUNKCIJA I DRUŠTVO 3. GODINA	PO	Sarajevo	04. i 05. 06. 2018.
81.	NAKNADA ŠTETE	KO	Sarajevo	04. i 05. 06. 2018.
82.	VOĐENJE POSTUPKA	KO	Sarajevo	06. 06. 2018.
83.	DONOŠENJE ODLUKE	KO	Sarajevo	07. 06. 2018.
84.	PROVOĐENJE ISTRAGE I ZAJEDNIČKI ISTRAŽNI TIMOVI	KO	Sarajevo	12. i 13. 06. 2018.
85.	IZRADA BUDŽETA I FISKALNA PROCJENA CIKLUS 2	STM	Trebinje	06. 07. 2018
86.	IZRADA BUDŽETA I FISKALNA PROCJENA CIKLUS 2	STM	Kupres	10. 07. 2018
87.	IZRADA BUDŽETA I FISKALNA PROCJENA CIKLUS 2	STM	Kupres	11. 07. 2018.
88.	MJERE ZAŠTITE OŠTEĆENOG KAO SVJEDOKA	KO	Sarajevo	03. 09. 2018.
89.	MEĐUNARODNI STANDARDI U ZAŠTITI MALOLJETNIKA I ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU	SOM	Sarajevo	03. 09. 2018.
90.	PRANJE NOVCA	KO	Sarajevo	04. 09. 2018.

PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2018. GODINU

91.	PSIHOLOGIJA MALOLJETNIKA I KRIVIČNA DJELA POČINJENA NA ŠTETU DJECE	SOM	Sarajevo	04. 09. 2018.
92.	STEČAJ I LIKVIDACIJA	KO	Sarajevo	05. i 06. 09. 2018.
93.	TEHNIKE IZRADE TUŽILAČKIH AKATA	KO	Sarajevo	06. i 07. 09. 2018.
94.	ELEKTRONSKO POSLOVANJE SUDOVA I TUŽILAŠTAVA	KO	Sarajevo	07. 09. 2018.
95.	TEHNIKE IZRADE PRESUDE U GRAĐANSKIM SPOROVIMA	KO	Sarajevo	10. 09. 2018.
96.	KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA U KRIVIČNOPRAVNOJ TEORIJI I SUDSKOJ PRAKSI	KO	Sarajevo	11. 09. 2018.
97.	MODUL I – NOSIOCI PRAVOSUDNE FUNKCIJE I DRUŠTVO 1. GODINA	PO	Sarajevo	12. i 13. 09. 2018.
98.	KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE	KO	Jahorina	12. i 13. 09. 2018.
99.	PRAVO NA SLOBODU IZRAŽAVANJA - ČLAN 10. EKLJP	KO	Naknadno će se utvrditi	13. i 14. 09. 2018.
100.	AKTUELNA PITANJA IZ PREKRŠAJNE OBLASTI	KO	Sarajevo	13. i 14. 09. 2018.
101.	MJERE OBEZBJEĐENJA PRISUSTVA OSUMNJIČENOG I NESMETANO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA	KO	Sarajevo	17. 09. 2018.
102.	TEHNIKE RJEŠAVANJA STRESNIH SITUACIJA U RADU	KO	Sarajevo	17. 09. 2018.
103.	ISTRAGA I PRESUĐIVANJE SLUČAJEVA KOJI UKLJUČUJU STRANE TERORISTIČKE BORCE U JUGOISTOČNOJ EVROPI	KO	Sarajevo	18. i 19. 09. 2018.
104.	AKTUELNA PITANJA IZ IZVRŠNOG POSTUPKA	KO	Sarajevo	18. i 19. 09. 2018.
105.	UGOVORI O PRODAJI U DOMAĆEM I MEĐUNARODNOM PRAVU	KO	Sarajevo	21. 09. 2018.
106.	AKTUELNA PITANJA IZ RADNIH SPOROVA	KO	Sarajevo	20. i 21. 09. 2018.
107.	PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BIH I KANTONALNIH SUDOVA	KO	Sarajevo	24. i 25. 09. 2018.
108.	POSEBNI VANPARNIČNI POSTUPCI	KO	Sarajevo	26. 09. 2018.
109.	VISOKOTEHNOLOŠKI KRIMINAL	KO	Sarajevo	26. i 27. 09. 2018.
110.	ORGANIZACIJA PRAVOSUĐA I ETIKA	PR	Sarajevo	28. 09. 2018.
111.	FORENZIČKO RAČUNOVODSTVO	KO	Jahorina	26. 27 i 28.09.2018.
112.	MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST 1. GODINA	PO	Sarajevo	02. i 03. 10. 2018.
113.	VJEŠTINE ZASTUPANJA OPTUŽNICE	KO	Sarajevo	02., 03. i 04. 10. 2018.
114.	ALTERNATIVNE MJERE I KRIVIČNE SANKCIJE	SOM	Sarajevo	04. 10. 2018.
115.	RESTORATIVNA (MALOLJETNIČKA) PRAVDA	SOM	Sarajevo	05. 10. 2018.
116.	TRŽIŠTE VRIJEDNOSNIH PAPIRA	KO	Sarajevo	05. 10. 2018.
117.	PISMENA IZRADA PRESUDE – KRIVIČNA OBLAST	KO	Sarajevo	08. 10. 2018.
118.	JEDNAKOST SPOLOVA I ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI	KO	Sarajevo	08. 10. 2018.
119.	IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI	PR	Sarajevo	09. i 10. 10. 2018.
120.	ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE I MEĐUNARODNI STANDARDI KOJI SE ODOSE NA DISKRIMINACIJU	KO	Bihać	11. 10. 2018.
121.	PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BIH IZ KRIVIČNE OBLASTI	KO	Sarajevo	11. i 12. 10. 2018.
122.	FORENZIČKA BIOLOGIJA	KF	Sarajevo	23. i 24. 10. 2018.
123.	ANTI-DISKRIMINACIONO PRAVO: PRIMJERI IZ PRAKSE I PROCESNO DOKAZIVANJE DISKRIMINACIJE	KO	Sarajevo	25. i 26. 10. 2018.
124.	IZABRANI SEGMENTI IZ RODITELJSKOG I STARATELJSKOG PRAVA	KO	Sarajevo	29. 10. 2018.
125.	MODUL III - KRIVIČNA OBLAST 1. GODINA	PO	Sarajevo	05. i 06. 11. 2018.
126.	SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA“ – EDUKACIJA ZA MENADŽERE	KO	Sarajevo	07. 11. 2018.
127.	NOVI PROPISI IZ RADNOG PRAVA	KO	Sarajevo	08. 11. 2018.
128.	RADNJE DOKAZIVANJA I ZAKONITOST DOKAZA	KO	Sarajevo	09. 11. 2018.
129.	SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA“ – OSNOVNA EDUKACIJA	KO	Sarajevo	11. 11. 2018.
130.	FORENZIČKA DAKTILOSKOPIJA	KF	Sarajevo	12 i 13. 11. 2018.

PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2018. GODINU

131.	PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH I KANTONALNIH SUDOVA IZ GRAĐANSKE OBLASTI	KO	Sarajevo	13. i 14. 11. 2018.
132.	SEKSUALNO NASILJE U RATU	KO	Sarajevo	15. i 16. 11. 2018.
133.	SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE U PRAVOSUĐU U SUDSKOJ PRAKSI – ZAKONSKI OKVIR I IZAZOVI	KO	Konjic	16. 11. 2018.
134.	AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ KRIVIČNE OBLASTI	KO	Sarajevo	19. 11. 2018.
135.	POSEBNI VANPARNIČNI POSTUPCI	KMP	Sarajevo	21. 11. 2018.
136.	IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI	PR	Sarajevo	22. i 23. 11. 2018.
137.	PROAKTIVNA ULOGA ŠEFOVA SUDSKIH ODJELJENJA U VOĐENJU ODJELJENJA	PUP	Sarajevo	22. i 23. 11. 2018.
138.	PRIMJENA ZAKONA O STVARNIM PRAVIMA	KO	Sarajevo	28. i 29. 11. 2018.
139.	VJEŠTINE KOMUNIKACIJE I PSIHOLOGIJA SUDNICE	KO	Sarajevo	29. i 30. 11. 2018.
140.	MODUL IV - IZVRŠNA I VANPARNIČNA OBLAST 1. GODINA	PO	Sarajevo	03. i 04. 12. 2018.
141.	ENGLESKI JEZIK ZA PRAVNIKE	KO	Sarajevo	04. i 05. 12. 2018.
142.	GRAĐANSKO PRAVO I RODNE PREDRASUDE	KO	Mostar	06. 12. 2018.
143.	AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ GRAĐANSKE OBLASTI	KO	Sarajevo	07. 12. 2018.
144.	KOMUNIKACIJA I ODNOSI S JAVNOŠĆU	PUP	Sarajevo	10. 12. 2018.
DATUMI ODRŽAVANJA JOŠ NISU ODREĐENI				
145.	RODNA (NE)RAVNOPRAVNOST – PREDRASUDE I STEREOTIPI	KO	Neum	april/maj ili septembar/oktobar 2018.
146.	ILEGALNA TRGOVINA UMJETNINAMA U BOSNI I HERCEGOVINI	KO	Sarajevo	proljeće 2018.
147.	PRIMJENA PRAKSE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA U POSTUPKU PRED DOMAĆIM SUDOVIMA	SU	Naknadno će se utvrditi	maj 2018.
148.	INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO U BOSNI I HERCEGOVINI	KO	Naknadno će se utvrditi	juni 2018.
149.	NOVINE U PRAKSI EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA	SU	Naknadno će se utvrditi	juni 2018.
150.	PRIMJENA PRAKSE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA U POSTUPKU PRED DOMAĆIM SUDOVIMA	SU	Naknadno će se utvrditi	novembar 2018.
151.	VISOKOTEHNOLOŠKI KRIMINAL	KO	Bihać	novembar 2018.
152.	FORUM O NACIONALNOJ INTERPRETACIJI EVROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA	SU	Naknadno će se utvrditi	Naknadno će se utvrditi
153.	STAVOVI USTAVNOG SUDA BiH I NJIHOV UTICAJ NA SUDSKU PRAKSU	KO	Brčko	Naknadno će se utvrditi
154.	KIBERNETIČKI KRIMINAL - ISTRAGE, IZAZOVI U MODERNOM OKRUŽENJU I PROCESUIRANJE	KO	Sarajevo	Naknadno će se utvrditi
155.	AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ KRIVIČNE OBLASTI	KO	Naknadno će se utvrditi	Naknadno će se utvrditi
156.	AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ GRAĐANSKE I UPRAVNE OBLASTI	KO	Naknadno će se utvrditi	Naknadno će se utvrditi
157.	AKTUELNA PITANJA TUŽILAŠTVA BiH	KO	Naknadno će se utvrditi	Naknadno će se utvrditi
158.	PROŠIRENO ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM	JTK	Naknadno će se utvrditi	četiri dvodnevne obuke

159.	KRIJUMČARENJE UGROŽENIH VRSTA I CITES KONVENCIJA	KO	Sarajevo	Naknadno će se utvrditi
160.	KRIVIČNI POSTUPAK PROTIV PRAVNIH LICA	EU	Naknadno će se utvrditi	Naknadno će se utvrditi
161.	RODNE TEME	EU	Naknadno će se utvrditi	Naknadno će se utvrditi

PRIJAVNI OBRASCI

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA POČETNE OBUKE U 2018. GODINI
 ZA STRUČNE SARADNIKE I SAVJETNIKE**

Ime i prezime polaznika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Status polaznika:			
<ul style="list-style-type: none"> • Stručni savjetnik • Stručni saradnik 			
SUD/TUŽILAŠTVO:		ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:	
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2018. godini predsjednik suda / glavni tužilac prijavljuje

_____ : za učešće u Programu početne obuke:

- 1. godina
- 2. godina
- 3. godina

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

U skladu sa zakonima o centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća/savjeta BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, centri organizuju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno završe program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz 4 modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE - OBUKA ZA PRIPRAVNIKE

Ime i prezime pripravnika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
SUD/TUŽILAŠTVO:	ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:		
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2018. godini predsjednik suda/glavni tužilac prijavljuje

_____ : za učešće u obuci pripravnika:

- ORGANIZACIJA PRAVOSUĐA I ETIKA
- IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI
- IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA
 U 2018. GODINI – ZA SUDIJE**

Ime i prezime sudije:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem sudija radi:			
SUD:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba suda:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2018. godini predsjednik suda prijavljuje

_____ sudiju na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda

NAPOMENA:

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužiocima raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA
 U 2018. GODINI – ZA TUŽIOCE**

Ime i prezime tužioca:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem tužilac radi:			
TUŽILAŠTVO:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2018. godini glavni tužilac prijavljuje

_____ tužioca na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Glavni tužilac

NAPOMENA:

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužiocima raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA
U 2018. GODINI**

Ime i prezime:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem radi:			
SUD/TUŽILAŠTVO:	ADRESA:		
Kontakt osoba:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2018. godini predsjednik suda/glavni tužilac prijavljuje

_____ na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

